

ARADI KÖZLÖNY

Administrator delegat:
Dr. STAUBER JÁNOS

Proprietară: Societatea Anonimă p. editura ziarului Arad Közlöny, înreg. în Reg. Publ. Periódice sub No. 10/1-1938. Trib. Arad.

ARAD, ANUL 54. No. 9.

1939. január 12., csütörtök.

Redactor responsabil:
SZ. JAKAB GÉZA

A megbecsülés

és az őszinte tisztelet szavai hangoztak el a közelmúltban az állam egyik előkelő közfunkcionáriusa részéről az országban élő magyar nemzet-kisebbségi lakosság tömegei felé. Coman Simion ezredes, Szatmármegye prefektusa mondotta azokat a szavakat, amelyeket kiemelt terjedelemben és helyen közöl az itt élő magyarság napisajtója, ezzel is kifejezésre juttatva azt a módot, amellyel a magyarság az elhangzott mondatokat értékeli. Amint lapunk máshelyén részletesen beszámolunk róla, Szatmármegye prefektusa, Szatmár város polgármestereinek beiktatásán vett részt a kormány képviselőiben és amidőn a magyar alpolgármester beiktatására került a sor, a következőket mondotta:

— Az ön kinevezését a királyi helytartó örömmel teljesítette és mi is megleléssel vettük tudomásul... A kormány sulyt helyez arra, hogy ahol nagyobb számu kisebbség él, ott soraikból nevezzen ki alpolgármestert, mert ez így igazságos és csakis így lehet a népcsoportok között a békés együttműködést biztosítani. Ön bebizonyította lovasági rátermettségét azzal, hogy sohasem tagadta meg fáját és magyarságát: Ez nyújt nekem is biztositókat arra, hogy új tiszttségében szintén egyenes jellemmel fogja hivatását betölteni...

A fenti mondatokból két motívum csendül ki. Az egyik a kormány intencióját jelentő politikum, amelynek értelmében a kormány egyre inkább sulyt helyez arra, hogy a polgárság valamennyi rétege megfelelő képviselőt nyerjen a közigazgatásban, hol a polgári munka, a közteher viselés kérdéseit közös egyetértéssel és méltányossággal kell megoldani. A másik motívum erkölcsi, mert az elvűség, a népi öntudat megbecsülését juttatja kifejezésre, melyet egyformán érez a kormány megyei képviselői székében az igazi katona és az elfogulatlan közigazgatási vezető. Frappánsabban és egyszerűbben nem fogalmazhatta volna meg a legrutinirozottabb politikus sem ezeknek a nemes közéleti elveknek a kifejezését, mint ahogyan ezt Szatmár vármegye prefektusa tette. Az elvűség, a népi öntudat becsületes hitvallása és nyílt vállalása csak megbecsülést és elismerő tiszteletet válthat ki mindazok előtt, akik értékelné tudják az őszinte megnyilatkozások sulyát, ha azokat egybéként is egy-egy emberélet cselekedetei támasztják alá. A múlt példáin megtanulhattuk, hogy az életképes közéleti intézmények, megnyilatkozási formák, történelmi folyamatai, mint a folyók hőmpolygó víztömegei a beléjük kerülő tisztátalásokat, mindenkoron kiküszöbölni igyekeztek a közélet erkölcsi salakjait. Becsületes és őszinte férfiakra, elfogulatlan és egyenesszándékú közéleti vezetőkre van szüksége a megújulás építőmunkáját vezető kormányzatnak és amidőn ebben a közös munkában számít az országban élő népkisebbségekre is, érvényt kell szereznie mindenütt annak az elvnek is, amelyet a közigazgatási életben oly találó módon nevezett igazságosnak a szatmármegyei prefektus.

A megértés és a tisztelet szavait örömmel és elégtétellel veheti tudomásul az ország magyar polgári lakosságának nagy társadalmá. Örömmel azért, mert igazi, bensőséges örömet jelent számunkra annak a folyamatnak az erősödése, amely az egyéni becsületet és a közéleti tisztességet vissza kívánja állítani méltó helyére; elégtétellel pedig azért, mert igazolva látjuk azt a hitünket, hogy becsületességért becsületességet, igazságért igazságosságot, őszinteségért pedig őszinteséget nyerünk.

Egyezmény a kormány és a népkisebbségek között

Silviu Dragomir dr. népkisebbségi főkormánybiztos nagyjelentőségű tárgyalásai Kolozsváron a magyar népkisebbség vezető-egyéniségeivel — Nyilvánosságra hozták a német népkisebbségekkel kötött megállapodás szövegét

Calinescu Armand belügyminiszter rádióelőadása

Bucurestiből jelentik: Calinescu Armand belügyminiszter kihallgatáson fogadta Silviu Dragomir kisebbségi kormánybiztos, aki Hans Hedrich a romániai német kisebbség megbízottjának társaságában jelent meg a belügyminiszternél. A megbeszélés után

elhatározták az országban élő német kisebbségeknek a Nemzeti Ujjászületés Frontjába való felvételét,

mely a következő feltételek mellett történik meg:

Tekintettel a Nemzeti Ujjászületés Frontjának megalapításával kapcsolatos törvényre és szabályzatokra, valamint az 1938. augusztus 4-iki minisztertanácsi közlönynek a kisebbségekre vonatkozó részére, a következőket határozták el:

— 1. A román állampolgárságu németek testületileg belépnek a Nemzeti Ujjászületés Frontjába.

— Falvakban és városokban, ahol a lakosság vegyes, külön német tagozatokat alakítanak. Ezek a tagozatok hat tag után képviseltek magukat a felső nemzeti tanácsban és egy tag után a direktóriumban. A titkársági irodák részére megfelelő számu német tisztviselőt neveznek ki.

— 2. A román állampolgárságu németek szakmai szervezetei testületileg belépnek az országban működő és esetleg ezután létesítendő megfelelő szakmai szervezetekbe, amelyeket a törvény előír és megfelelő számu vezetőhelyet biztositanak a német kisebbség részére.

A magyar népkisebbség képviselőinek tárgyalásai

Több cikkben ismertette már olvasótáborával az Aradi Közlöny azokat a tárgyalásokat is, amelyeket a kormány, ugyancsak Silviu Dragomir népkisebbségi főkormánybiztos közvetítésével, továbbá dr. Willer József bevonásával

a romániai magyar népkisebbségi tömegek jövődó politikai szerepéről folytatott a Front kialakulásával kapcsolatosan.

Amint hírül adtuk, Silviu Dragomir főkormánybiztos ez ügyben jelentést tett Miron Cristea dr. pátriárka-kormányelnöknek, ezt követőleg pedig a minisztertanácsnak is és nyilván már kialakult ajánlattal utazott Kolozsvárra, honnan

Bethlen György gróf ezt követőleg kedden indult Bucurestibe.

hogy személyesen lépjen érintkezésbe a kormány illetékes tényezőivel. Mielőtt azonban a helyzetéről és annak kialakulásáról megbizható jelentés került volna nyilvánosságra, a félhivatalos Rador távirati iroda, — ugyanaz, amely a német népkisebbségi egyezmény létrejöttét jelentette, — az alábbi jelentést juttatta el a belföldi lapokhoz, Silviu Dragomir dr. kisebbségi főkormánybiztos még szombaton folytatott kolozsvári magyar kisebbségi vonatkozású tárgyalásairól:

— „Kolozsvárról jelentik: Szombaton Kolozsvárott a királyi helytartóság palotájában

— 3. Azokon a politikai megnyilvánulásokon felül, amelyek kivétel nélkül a Nemzeti Ujjászületés Frontjában kerülnek lebonyolításra, a román állampolgárságu németek különálló kulturális, gazdasági és társadalmi jellegű szervezetekbe tömörülhetnek.

Kelt, Bucurestiben, 1939. január hó 10-én.

Fritz FABRICIUS megbízásából:

Hans HEDRICH s. k.

A „Timpul“ cikke a német kisebbségi egyezményről

A Timpul című bucuresti-i lap, Gafencu Grigore külügyminiszter lapja, a kormány és a német nemzetkisebbség között létrejött egyezmény jelentőségével foglalkozik és a következőket írja:

— „A kormány és a német nemzetkisebbség között egyezmény jött létre, amely lehetővé teszi, hogy a német nemzetkisebbség román állampolgárai helyet foglalhatnak a Nemzeti Ujjászületés Frontjában. Calinescu Armand belügyminiszter és Hedrich Hans, a romániai német nemzetkisebbség képviselője közötti tárgyalások a tökéletes megértés jegyében zajlottak le: Mégegyszer rá kell mutatnunk — írja a Timpul — arra a türelmi vezérvonalra, amelyet a román állam politikája a nemzetkisebbségekkel kapcsolatban követett. A Nemzeti Ujjászületés Frontjában a német kisebbség megtalálja az összes lehetőségeket kulturális, szellemi, gazdasági és politikai fejlődésére. Természetesen mindezt a román állammal szembeni jegyelem és lojalitás jegyében.“

tanácskozás volt, amelyen a következő személyek vettek részt: DRAGOMIR Silviu dr., a romániai nemzetkisebbségek főkormánybiztosa, MARTON Aron, erdélyi római katolikus püspök, VÁSÁRHELYI János református püspök, VARGA Béla unitárius püspök, HODOS Alexandru, a szamosi királyi helytartóság vezértitkára, BÄNFY Miklós gróf, mint az erdélyi magyar kultúrtörökvések képviselője és SZÁSZ Pál, az Erdélyi Magyar Gazdasági Egyesületek elnöke. A megbeszélés folyamán megegyeztek abban az elvben, amelynek alapján a romániai magyar nemzetkisebbség beléphet a Nemzeti Ujjászületés Frontjába. A megbeszéléseket még folytatják.“

A megszűnt magyar-párt egykori vezetőinek szerepe a tárgyalásokon

Szerdán éjjel telefonon jelentette az ARADI KÖZLÖNY kolozsvári tudósítója, hogy a kormánynak a magyar nemzetkisebbségi vezetőkkel folytatott egyezmény-előkészítő tárgyalásai, újabb jelentős fordulathoz érkeztek. Amint tudósítónk telefon-jelentése beszámolt róla, Silviu DRAGOMIR dr. népkisebbségi főkormánybiztosnak a romániai magyar egyházi, kulturá-

De és közgazdasági vezetőkkel folytatott eddigi tárgyalásainak kiegészítéseképpen, gróf BETHLEN György dr., az egykori országos magyar párt elnöke, továbbá báró JÓSIKA János, INCZÉDY-JOKSMAN Ödön szinten aktíve kapcsolódtak bele az egyezmény elvi-alapjait gyakorlati téren kiszélesítő tárgyalásokba. Értesüléseink szerint a kormány az egykori magyar párt vezetőit szívesen látja a Nemzeti Ujjászü-

letés Frontjának keretel között létesítendő kisebbségi szekciókban, nemcsak országos viszonyokban, de a tartományi, megyei és községi szervezetek esetében is és meg fogja adni a kormány majd annak a lehetőségét, hogy az egykori pártorganizáció vezető egyéniségei a magyarság közéletében újra megkezdhessék az aktivitásukat. A tárgyalások befejezése e hét végére várható.

A belügyminiszter a Nemzeti Ujjászületés mozgalmáról

Szerda este fél 9 órakor a bucaresti-i rádió mikrofonja előtt a Nemzet Orája keretében Calinescu Armand belügyminiszter mondott beszédet a Nemzeti Ujjászületés frontjáról.

— Alig telt el két hét, azóta, hogy a Nemzeti Ujjászületés Frontjáról szóló törvény megjelent és máris több mint 3 és fél millió polgár jelentette be a Fronthoz való csatlakozását

— kezdte beszédét a belügyminiszter. Romániában politikai párt soha még a felét sem érte el ily nagyarányú csatlakozásnak. Így tehát a jelenlegi megnyilvánulást a második nagy nemzeti mozgalomnak nevezhetjük a múlt év februárjában lefolytatott népszavazás óta.

A nemzet egyszerű, de határozott módon megújította érzelmeit.

Milyen következményei lehetnek ennek? Nézetem szerint ebből a megmozdulásból két következményt lehet levonni: 1. A régi politikai rendszer eltérése. 2. Vágy az új alapokra, új eszmék jegyében meginduló élet iránt.

— A régi politikai rendszer után senki sem vágyódik és annak eltűnését senki sem sajnálja.

A régi rendszer elitélése nemcsak lélektani állapotot tükröz vissza, hanem ésszerű megfontolás következménye. A politikai pártok megszűnésével az egyed elvesztette kötöttségét, amely ezekhez a pártokhoz fűzte, visszanyerte tehát a szabadságát és világosan látta, azt a kiábrándító állapotot, amelyet a politikai pártok hagytak maguk után. Mivel indokolta a régi pártrendszer létjogosultságát? Többek között arra hivatkoztak, hogy a választásokon keresztül a nép akarata nyilvánul meg. Mikor nyert azonban a nép akarata őszinte kifejezést és melyik választást nem támadták meg? Azt mondták többek között, hogy a parlamentben nyilvánult meg a kormányzati tevékenység. Melyik parlament dicsekedhetik azonban ezzel az erénnyel és melyik parlament dolgozott ki valaha is egy törvényjavaslatot, vagy buktatott meg kormányt?

Jól tudjuk, hogy a parlament csak a külszín volt, valójában csak a politikai klub döntött.

Azt is hangoztatták, hogy a pártok programja kötötte össze a népet a kormányokkal. Nem vonom kétségbe, hogy az államférfiaknak programra van szükségük, viszont az is tény, hogy a választási hadjáratok során hangoztatott programokat egyetlen egyszer sem valósították meg

és ezért határozott szkepticizmus alakult ki a politikai programokat illetően. Nem volt őszinte sem ez a rendszer és

a demokrácia soha sem diszkreditálta magát jobban, mint az 1937. decemberében lefolytatott választások idején, amikor két homlokegyenest ellenkező elvi alapokon álló párt egységesen jelent meg az ország színe előtt.

Milyen véleménye lehetett ilyen körülmények között a politikai becsületről a polgárnak? Ugy hiszem, hogy

ebben az órában a régi rendszer halálra ítélte magát.

Beszéltek arról a lelki lendületről is, amelyet a régi pártok képviseltek. Jól tudjuk azonban, hogy ez a lendület csak akkor volt látható, amikor kilátás volt a kormányraívelésre és azonnal csökkent, amikor hosszú ellenzéki időszakot lehetett várni. Ugyannak a pártnak keretén belül is a személyi lendület csak akkor nőtt, ha kilátás volt valamely tárcára, vagy képviselői mandátumra. Ellenkező esetben

a politikai kész volt arra is, hogy a szomszéd politikai klubban kössön ki.

Ezt az állítást önmaguk cáfolták meg. Akkor, amikor az uralkodó az általános egység érdekében felhívást intézett a pártokhoz, ezt nem sikerült megvalósítani.

A király a jövő veszélyeit látva, hazafias érzéstől áthatva szólította fel az egységre a politikusokat.

A történelem előtt az Uralkodónak nyugodt lehet a lelkiismerete.

Mi vezette azonban a pártokat? Nem a magasabb, hanem a kis, személyi érdekek. Éppen ezeknek a személyi érdekeknek az uralma következtében a pártok szétforgácsolódtak és akkor, amikor valaki a politika játéka során felelős helyre került, arra törekedett, hogy megsemmisítse azt, mit elődje alkotott s így írja be nevét a történelembe.

„Valóságos pokol volt az élet“

— A régi rendszert még két tényező jellemezte: Az ahhoz való folyamodás, amely szétforgácsolja az erők és a kölcsönös diszkreditálás, az erkölcsi erő kicsinyítése. Mindenki el akarta pusztítani versenytársát.

Megszűnt a testvér szeretet, szadizmus tombolt a falvakban valóságos pokol volt az élet és mindezt politikának hívták.

Mi volt a szerepe az államnak ebben a helyzetben? Az államot, a kollektivitás képviselőjét, passzivitásra kárhoztatták. A törvényeknek nem volt más célja, minthogy az állam jogait korlátozzák és erejét csökkentsék. Szabad utat nyitottak az egyéni megnyilvánulásoknak. Elsősorban az egyén jött és az állam alárendelt szerepet kapott. Ebben az anarchisztikus helyzetben az egyed nem ismerte az ellenőrzést s a tekintély elve összeomlott.

— Ilyen körülmények között nem csoda tehát, ha a közvélemény elítéli a régi rendszert. Tévedés lenne azonban, ha azt hinnék, hogy ennek az elítélésnek csak negatív értelme van.

A lakosságot új élet iránti vágy tölti el.

Felülvizsgálták a lelkiismereteket, konstruktív törekvések alakulnak ki és nemzeti értelemben vett tevékenység válik szükségessé. Erre pe-

„Mint felelős belügyminiszter mondom!“

— A Nemzeti Ujjászületés Frontjába — mondtotta a belügyminiszter — meghívtuk a kisebbségeket is. Ne legyen meg ez senkit, mert ez bizonyítja, jellemzi politikai felfogásunkat és a román szellemet. Nemzeti állam vagyunk. A földünk román föld. Mi voltunk a legrégebb és a legelső nép, amely ezt a földet elfoglalta és megművelte. Ha később ez a föld ideiglenesen más uralom alatt is volt, ez nem változtatta meg alapvető jogunkat, hanem csak megsértette azt. A román nép jellege a más uralom alatt volt területeken sem változott meg. A román állam határa a román nép határa. Ezt a határt nem szerződés állapította meg, nem egyezmény után jött létre, hanem a történelem jelölte ki természetes jogaink alapján. Ezt a határt utolsó elhatárolásunkkal is megvédjük, mint szent javat. Ezekon a határokon belül élnek más etnikai származású polgárok is. Érdekeink vannak, amelyek azt kívánják, hogy együtt éljünk velük, ugyanannak az államnak keretein belül és a civilizáció eszméjét alkalmazzuk velük szemben, egyben pedig közös jószágként éljünk velük. Ugyanakkor azonban hangsúlyozzuk, hogy sehol a világon kisebbségeknek jobb sorsuk nem volt, jobb elbánásban nem volt részükhöz, mint Romániában. Ennek az elbánásnak alapját maga az alkotmány szövege is, amely a teljes egyenlőség elvén biztosítja a törvények előtti, azonos polgárjogot, azonos politikai jogokat és természetesen mindenkinek azonos törvényes biztosítékokat. A kisebbségek használhatják nyelvüket a vallásban, a sajtóban és a gyűléseken. Anyanyelvüket használhatják a közigazgatási hatóságok előtt és bizonyos feltételekkel a bíróságok előtt is. Felekezeti iskolákat létesíthetnek és az állami iskolákban is tanítják a kisebbségi nyelveket. A kisebbségi egyházak között méltányos alapon kerülnek kiosztásra az államsegélyek. A kisebbségi polgárok bármilyen foglalkozást gyakorolhatnak és köztisztviselőkként is szerepelhetnek. Képviselőket nyernek a szakkamarákban és a községi tanácsokban, azokon a vidékeken pedig, ahol a kisebbségek jelentős számban élnek, polgármesterek és alpolgármesterek kerülhetnek ki soraikból, mintahogyan már ki is kerültek. A kisebbségek iránt a teljes őszinteség vezetett bennün-

dig sor is kerül. A Nemzeti Ujjászületés Frontja politikai szerv, egyben pedig román megoldás is. **Ald az országot keres a külföldi politikai alakulatok és a Nemzeti Ujjászületés Frontja között, az téved.**

Lehetnek formai hasonlóságok, azonban ennek a mozgalomnak alapja, célja, lelke a miénk, a mi szükségleteinkkel van összhangban és román. Feltámasztjuk a régi román tradíciót. A nehéz pillanatokban a román nép mindig egységes volt. Országunk történelmének nagy cselekedetei közös erőfeszítésekhez fűződnek. Az egység megvalósult az 1859-es egyesülés alkalmával, a függetlenségi háború során és 1916-ban. Nem meglehetem el, hogy ne idézzem egy nagy román államférfi C. Rosetti szavait: „Ha ellentétek is voltak közöttünk, a harc csak kis kérdések körül adódott, akkor azonban, amikor a nemzetről volt szó, nem létezett szétforgácsolás, hanem csak egység. A legkisebb népet sem lehet elpusztítani, Románia pedig a nagy időkben mindig egységes lesz.“ Negyven év múlva pedig a nagy háború idején az egységnek milyen gyönyörű példáját adta Take Ionescu, aki a következőket mondotta: „Személyi ellenszolgáltatást mi nem kapunk majd, a történelem elfelejt majd nevünket, de nem felejtkezik el férfiaságunkról, a győzelemben való hitünkéről és arról, hogy saját magunkat fejeztük le a jövő nemzedékek érdekében.“

— Milyen fenségesen emelkednek ki ezek a szavak, ha összehasonlítjuk őket egyes sajnálatos megnyilvánulásokkal.

Titokban terjesztett lapokra gondolok, amelyeket olyanok írnak, akik nem értik meg az idők szavát, nem látják saját helyzetüket.

Ha azonban ők nem is értik meg ezt, megértjük mi.

Néhány elszigetelt jelenség nem állíthatja meg a történelmet.

A nemzet egységének tradícióját követte egyébként Erdély is az egyesülés pillanatában, amikor és még hosszú évekkel azután is, összefüggésben egyetlen politikai erőtevékenységben tömörültek. Akkoriban volt igazi hazafiaság, igazi lelkesedés. Hányszor emlékeztek vissza előttem öreg erdélyiek azokra az időkre és fájdalommal jegyezték meg, hogy akkor küzdöttek igazi magasabbrendű célokért. A pártokra való szakadás Erdélyben nem jelentett hasznot, hanem csak kárt.

Most, amikor megszerte a nemzeti egységet akarjuk megvalósítani, Erdély tradíciójának szellemében járunk el.

ket és gondoskodunk arról, hogy a jogait biztosító intézkedéseket a közigazgatási hatóságok végrehajtsák. Ezt felelős állásban, mint belügyminiszter mondom, hogy alantas szervelemnek tudomása legyen róla. Természetes viszont, hogy ha valamely kisebbségi polgár törvénybe ütköző cselekedetet követ el, ennek ugyanolyan következményei lesznek, mintha azt bármely más román állampolgár cselekedte volna. Mi nem vonjuk kétségbe a kisebbségek lojalitását és felszólítjuk őket, hogy dolgozzanak velünk együtt politikai téren az állam magasabb érdekeiért. A közigazgatási hatóságok ismerik a kisebbségek jogait. Biztosítjuk gazdasági fejlődésüket, a méltányosság elve alapján s ily módon teremtjük meg a természetes kapcsolatot a kisebbségek és a román állam között. Ime, ez az a szellem, amelyben a kisebbségek a Nemzeti Ujjászületés Frontjához csatlakoznak.

Nemzet, család, keresztény hit

— A Nemzeti Ujjászületés Frontja nem a régi értelemben vett politikai párt, hanem szellemi mozgalom. Nem képviseli egyetlen csoport, vagy társadalmi osztály érdekeit, hanem kizárólag az állam és a nemzet érdekeit képviseli.

Ebben az alakulatban nem kaphat szerepet a demagógia, az egyéni érdekek képviselője és aki azt hiszi, hogy új formában a régi rendszer elevenedik meg, az csalódik. Részt vesznek ebben az alakulatban olyan emberek is, akik a régi pártokban is szerepet játszottak. Ez természetesen nem kerülhető el. Nem az emberek voltak a hibások, hanem a rendszer.

Ezek az emberek felülvizsgálták lelkiismeretüket, új hittel, új alapokon, új atmoszférában és új lélekkel kezdnek a munkához.

— Mit akar megvalósítani a Nemzeti Ujjászületés Frontja? Mindenek előtt vissza akarja helyezni jogába az államot, azt az államot, amely mindannyiunkat képvisel s amely mindannyiunk érdekeit összhangba hozza.

A régi rendszer idején az egyéni szabadság ügye alatt az államnak meg kellett hajolnia az egoizmus előtt és odáig jutottunk, hogy miniszterek a visszaélések elkövetőivel tárgyaltak. A Nemzeti Ujjászületés Frontja nem jelenti csak az állam tekintélyének ujjaferemtését, hanem olyan ideálok megteremtését is, amelyeket a nemzetnek joga van megvalósítani. Az államnak eleven, tevékeny tényezőnek kell lennie, nem pedig passzívnak. Fel kell ismernünk, hogy

erős állam nélkül, amely mindenkit megvéd és támogat, lehetetlenség a szabadság. Az új rendszerben az egyén alárendeltje az államnak. Az egyéni érdek akkor jöhet figyelembe, ha összhangban van az állam érdekeivel. Az egyén érdekeit nem lehet szentimentális alapokon elbírálni. A Nemzeti Ujjászületés Frontjának első feladata a nemzeti eszme ápolása.

Kötelességünk megerősíteni és felleszteni a nem-

Az optimizmus jegyében

Fontos szerepet kapnak az új rendszerben az elit elemek. Felvetődik a kérdés, hogy miképpen történik ezeknek a kiválasztása. Természetesen nem lehet szó a régi demagóg alapokról. Most a személyi értékek, a szakmai munkában kifejeződött értékek jönnek számításba. Ennek révén új és fiatal elemek kerülnek be a közéletbe.

Felvetődik a kérdés, hogy miért legyen csak egyetlen politikai szervezet? A válasz egyszerű:

A Nemzeti Ujjászületés Frontja szinte biológiai következményként született meg azzal a céllal, hogy megvédje a nemzetet és az államot. Az önfenntartás ösztöne az egység érdekében intézett felhívást és összhangba akarta hozni az ideálokat. Ez az egység kívánt meg egyetlen alakulatot.

Nem tájékozatlanságot, vagy aggodalmat kelteni.

A Nemzeti Ujjászületés Frontját az optimizmus jellemzi,

a hit ennek a nemzetnek sorsában, ennek az államnak a jövőjében. Meg kell említenem azonban, hogy — ha a távoli messziségben is — fenyegethetnek veszélyek. Ezért kell a nemzeti erőforrásokat feltámasztanunk,

be kell hoznunk az elvesztett időt.

A Nemzeti Ujjászületés Frontjának jelszava:

a haza megvédése.

A jelen nemzedékének biztosítani és meg kell őrizni azt, ami az elődök annyi áldozattal építettek. Feleltsük el azt, ami elválasztott bennünket. Egyesülnünk kell az ország érdekében.

Örködnünk kell a határok fölött és körül kell vennünk a Trónt, a legbölcsebb Uralkodót, akit a sors adott számunkra: Ófelsége II. Carol királyt.

Călinescu Armand belügyminiszter beszéde után a rádió a Királyhimnuszt közvetítette.

Vlad Alexandru tábornok-polgármester felhívása Arad polgárságához

Vlad Alexandru tábornok, Arad város polgármestere a következő felhívással fordul a város lakosságához:

Polgárok!

A Nemzeti Ujjászületés Pártjába való beiratkozások valóságos felbuzdulást váltottak ki az egész ország területén, a fővárostól az utolsó, elhagyatott kunyhóig.

Ama gyökeres és szerencsés átalakulás iránt — melyet átélünk és amelynek életrehívó irányítója, a legkitünőbb személyiségek és a nemzet legkiválóbb hazafiaiak segítségével, maga az Uralkodó. — illendő, hogy mi, aradi polgárok is résztvegyünk a nemzeti erőforrások eme egységesítésében, a védőpajzs megteremtésében, hogy nemzetünk öntudatát és erejét konzerváljuk.

A rend összes elemeinek szolidaritizálását célzó nemes gondolat megvalósítási formája ez az új szervezet, amelynek neve kétséget kizáróan és határozottan mutatja a célt, amelynek szolgálatában áll.

Ezért felhívással fordulunk a város valamennyi polgárához, akik megértik az idők nagy parancsszavát, hogy őszintén támogassák az ország ujjászületését a Nemzeti Ujjászületés Frontjába való beiratkozással.

A Nemzeti Ujjászületés Frontjának megalakításáról szóló törvény szabályrendeletének 3. szakasza értelmében a Frontba való felvétel kérheti minden olyan román férfi vagy nő, aki őszintén magáévá teszi azokat a felsőbbrendű eszményeket, amelyeket az új szervezet céljával tüzött ki, aki valamely olyan foglalkozást gyakorol, amelyet az alkotmány felsorol, aki nem szenvedett el semmiféle büntetőjogi

zetet úgy fizikal, mint erkölcsi szempontból. Bármiféle fenyegetés elleni védekezés csak a nemzeti önzésen alapulhat. Második feladatunk a család tisztelése.

A családot társadalmi sejtnek tartjuk és valljuk, hogy az egyén csak a társadalom elemeként képzelhető el. Célunk ezért a család támogatása.

A Nemzeti Ujjászületés Frontja a keresztény hiten alapszik.

Egy szellemi mozgalomnak erkölcsi értéket kell képviselnie és ez az erkölcsi érték kell a jövő polgárának mentalitását képezze. Ugyancsak feladata az új szervezetnek, hogy

megkülönböztetett megbecsülést biztosítson a munkának.

Ime néhány elv azok közül, amelyekkel a Nemzeti Ujjászületés Frontja elindult:

büntetést és aláveti magát a Front fegyelmének.

Mindazok, akik ezideig nem iratkoztak be az új szervezetbe, tekintet nélkül arra, hogy

A magyar kormány megállapította, hogy a cseh-szlovák hadsereg alakulatai provokálták a határincidenseket

Békülékeny rádióbeszédet mondott a szlovák kormány propagandafőnöke —

Budapest. A Magyar Távirati Iroda jelenti: A budapesti cseh-szlovák követ tegnap látogatást tett Vörösmarty meghatalmazott miniszternél és ismertette előtte a cseh-szlovák kormány álláspontját a munkácsi és ungvári incidensekkel kapcsolatban.

Vörösmarty meghatalmazott miniszter hangoztatta, hogy amennyiben cseh-szlovák részről a jövőben oly fegyveres támadás fordulna elő, amelynek során a cseh csapatok ismét átlépnék a demarkációs vonalat és behatolnának magyar területre, úgy a magyar katonaság a támadást vissza fogja verni.

A cseh-szlovák kormány ama kérdésére, hogy ezek szerint mit tehet a prágai kormány, a magyar külügyminiszter helyettese a következő feltevéseket jelölte meg:

1. Jelentse ki a cseh-szlovák kormány készségét az anyagi és erkölcsi kártérítésre.
2. Vonja felelősségre a bűnösöket és ezt a tényt hozza a magyar kormány tudomására.
3. Adjon biztosítékot, hogy hasonló támadások nem fognak előfordulni.

Budapestről kelt Rador jelentés szerint a magyar kormány megállapította, hogy a határincidenseket a csehszlovák hadsereg rendes katonasága követte el, ami arra enged következtetni, hogy a prágai kormány a helyzet bizonytalanságának érzületét akarja kelteni a határmenti vidéken. Elkerülhetetlenül szükséges tehát a jószomszédi viszony fenntartása érdekében, hogy a csehek végtévessenek hasonló támadásoknak.

Pozsonyból jelentik egyébként, hogy az Egyesült Magyar Párt vezetőjének, Esterházy Jánosnak a nyilatkozata, amely részben az Új Hírek vasárnapi számában is megjelent, nagy feltűnést keltett nemcsak a szlovákiai, hanem a magyarországi politikai körökben is. Amint előrelátható volt, Esterházy megnyilatkozása nem maradt válasz nélkül. Mach Sándor, a szlovák kormány propaganda főnöke, tegnap este 19 óra 35

FEBRUAR

4.

IPAROSBÁL

férfiak vagy nők-e, ha betöltötték 21. életévüket, naponként beiratkozhatnak a város vezértitkári hivatalánál, a városházépület 90-es számú szobájában, munkanapokon reggel nyolctól délután hét óráig, ünnepnapokon pedig reggel kilenctől déli egy óráig.

A beiratkozások 1939. január 31-ig folytatodnak.

Vlad tábornok, polgármester.

perckor a pozsonyi rádióban beszédet tartott, amelyben foglalkozott Esterházy az Új Hírekben megjelent nyilatkozatával is.

„Mindig a magyar-szlovák barátságot hirdettem.” — Esterházy ezt a mondatát ragadta ki Mach Sándor és

az összes félreértések, véres incidensek és határsértések ellenére, ő is továbbra a magyar-szlovák közeledés hívének vallotta magát.

Főlemlítette a csehi és koltai eseményeket, amelyeket néhány nappal ezelőtt ismertetett már a magyar rádió.

— Meleg szívvel, hideg fejvel és értelemmel kell mindkét oldalon ezekhez a kérdésekhez nyulni —

mondotta Mach Sándor. Újünk össze és tárgyaljunk, mert ha ez nem történik meg, mindnyájunkat a megsemmisülés veszélye fenyegethet. A két nép egymásra van utalva és ha nem szűnnek meg a határvillongások, az összeütközések, a lövöldözések és támadások, az építő munka sohasem kezdődhetik meg.

Mach Sándor beszédének további részében azután főleg Esterházy nyilatkozatát elemezte és zokon vette annak néhány mondatát. A szlovák propaganda főnöke általában

mérsékelt és békülékeny hangon beszélt és azt kívánta, hogy a józan ész és a kölcsönös jóakarát végre-valahára a határon innen és a határon túl győzedelmeskedjék.

A magyarországi szlovákokhoz felszólítást intézett, hogy tartózkodjanak minden provokációtól, hidegvérrel és józansággal alkalmazkodjanak az új helyzethez és tartsák be új hazájuk törvényeit. Majd néhány mondatban a csehi és koltai incidensek áldozatairól emlékezett meg és Isten veletekkel bucsuzott hallgatóitól.

URANIA Premiermozgó Tel. 12-32.

MA PREMIER!

Wallace Beery

a nagy emberábrázoló legtökéletesebb alakítása!

Az új „VIVA VILLA“

Arizona tigrise

Nagyszabásu... lélegzetfőtőan izga' mas!

VIRGINIA BRUCE, JOSEPH CALLEYA, LEWIS STONE

Jegyerőli kérjük elővétélben gondoskodni!

5, 7.15, 9.15.

„Metro“ hirdető

EGY ELFELEJTETT ORSZÁGRÓL...

Kultura, irodalom és művészet a franciák illyr birodalmában

Paál Jób riport-sorozata (3)

A hatalom és a dicsőség tetőpontján állott a császár, amikor Dauchy tábornok 1809. októberében bevonult Ljubljanába. ekkor kezdődött az a korszak, amelyet Napoleon életrajzírói általában a „béke esztendeinek” neveznek. A béke áldásaiból a legtöbbet Illyria élvezte, ahol sohasem dultak véres háborúk. Amikor a schönbrunni béke okmányát az osztrák császárok barokk palotájában Napoleon Illyria megszületésének napján aláírta, már elhatározta volt, hogy elvállalja Josephinétől és megkéri Mária Lujza kezét. Három hónappal Illyria születése után megtörtént az esküvő is és a római király születéséig a Lajosok korának minden fénye és pompája szikrázva és ragyogva tombolt Napoleon országaiban.

Illyria négy esztendeje közül három nyugalomban és békében telt el.

Ha azonban kezünkbe vesszük a *Provinces Illyriens Télégraphe Officielle*-t, az illyr tartomány hivatalos lapját, amelyet monsieur Charles Nodier szerkesztett és amely négy nyelven — franciául, németül, szlovénül és olaszul — jelent meg, valahogyan arra a megállapodásra kell jutnunk, hogy Európát száznegyven évvel ezelőtt is csak azok a problémák izgatták, amelyek napjainkban redőkkel vonják be az államférfiak homlokát.

Száznegyven évvel ezelőtt is guerilla-harcok dultak Spanyolországban, Korzika és Savoya problémái csak ideiglenesen nyertek elintézetést, a nagy orosz leszámolásra készült a világ; igaz, hogy akkor Berlin és Moszkva nyújtottak egymásnak segítőkezet Páris ellen.

Mindebből azonban Illyria nem érzett semmit. Napoleon guvernörjei a püspöki palotában székelték és egymást érték az ünnepek Ljubljana falai között.

A szlovén nyelv, amelyet az osztrákok elnyomtak, reneszanszáért élte.

Napoleon rendelkezésre reorganizálták az iskolákat. Francia rendszer szerint népiskolákat létesítettek Illyriában és Ljubljanában először tanultak szlovénul a gyerekek a tantermekben. Amíg az osztrákok alatt a népiskolákat általában német iskolák-nak hívták, addig szerte a birodalomban

szlovén és horvát tankönyvek kerültek a növendékek elé. A középiskolákban is a nép nyelvében folyt az oktatás, emellett természetesen franciául is megtanultak a gyerekek. Uj iskolatípus alakult: *an Ecole des art et des metiers*, afféle iparművészeti iskola és megkezdte működését az *Académie, Ljubljana első egyeteme*, amely a mai szlovén egyetemnek volt az őse. Az egyetemi oktatásnak köszönheti az ősi város páratlanul szép botanikus kertjének megteremtését. Ennek a botanikus kertnek a helyén létesült a későbbi állatkert. A franciák ösztöndíjakat alapítottak és Illyriából rengeteg tanulni vágyó ifju ment a Sorbonnera és Chalon sur Marneba.

Bertrand, a második guvernőr francia és olasz mérnökökkel elkészítette Ljubljana városrendezési terveit, ezek meg vannak ma is, kivételükre azonban nem került sor, mert — az illyr birodalom nagyon is rövid idő alatt véget ért. Nem valósult meg belőle más, csak Ljubljana páratlanul szép főtere, az ugynevezett Kongressni-tér, amelyet Lattermann-allénak neveztek régebben, Ferenc császár generálisa után. Igaz, hogy a csillag alakú monumentális tér gesztényefait Lattermann generális ültette el a város szívében, de a nagyszerű terv mégis csak Bertrand gróf agyában fogamzott meg.

A szlovén paraszt, ha bemegy a városba adót fizetni, azt mondja ma is: „frankot fizetek...” Az adót franknak hívja. Ez a kifejezés ugyancsak egyik emléke Napoleon négy esztendejének. A franciák a parasztot felmentették a robottól. Amíg Magyarországon csak negyvennyolcban szűnt meg a robot, addig Illyriában Napoleon már száznegyven évvel ezelőtt elrendelte, hogy a paraszt nem tartozik a földesurnak semmiféle szolgáltatmánnyal. Csak állami és közvetlen adófizetésre voltak kötelezve a polgárok, ezt az adót frankban kellett fizetni és a kifejezés majd másfélszázaddal Napoleon ideje után is fennmaradt...

Amikor Waterloo után visszajöttek az osztrákok — kegyetlenül behajtották a Napoleon által elengedett robotot... Ez volt az első ajándék a „felszabadítás” után...

A mult emlékei

Ljubljana egyik legszebb szobra Valentin Vodnik-ot ábrázolja, a szlovén nép szabadságának költőjét. Rajta kívül költők és írók egész sora — Preseren, Ivan Hribar, dr. Tavcar, dr. Krek, — akiknek egy részük szerepet vállalt a politikában is, teszi irodalmi nyelvét a szlovént. Horvátországban és végig a dalmát tengerparton a nemzeti élet és a nemzeti nyelv újraélednek. A muzeumban dr. Mal József, a szlovén állami muzeum tudós igazgatója elvezet a vitrinekhez, amelyek Napoleon idejének emlékeit őrzik. Manifestumok és rendelkezések kezdődnek e szavakkal: „Napoleon”, Kaiser der Franzosen, König von Italien, Beschützer der Rheinischen Bundes... Wir haben befohlen und befehlen Valant, a későbbi gorizial püspök, az illyr egyetem rektorának komoly arca néz szembe velünk. És üveg alatt monsieur Nodier, aki legszebbik regényét, amelyben Jean Sbogar életét örökítette meg, írta e városban. Az „Ilirija zivljena” — Illyria ébredj! — Vodnik gyönyörű költeményének első példánya, Szegény Vodnik sokáig szenvedett ezért a versért... Az első szlovén nyelvű újság: a „Ljubljanski Novice” példányai... Egy másik térben a toll, amellyel Napoleon a schönbrunni békét aláírta.

Bársony tokban egyszerű faragott ludtoll... Még rajta szárad a tinta, amellyel a császár odaírta nevét a pergamenre. Hogyan került ide ez a toll? Mondja az igazgató:

— Ritter Eduard von Strahl, staralokai föld-birtokos, egykoron törvénytudó tanácselnök szerelte meg az ereklyét és végrendeletében ő hagyományozta a muzeumra...

Egy másik emlék romantikával van tele. Primitív rajzok közepén enyvel odaragasztva egy francia pénzdaráb. Egy centimos. A Napoleon pénze és a pakkendekli felírása elmeséli, hogy Mihál Vernus, akit Bernacou-nak csufoltak, ajándékba kapta a rézpénzt a császártól. Vernus sergő volt a francia tüzérezimentben és a warian csatában kivette szájából a pipáját és oda-

adta a császárnak. Napoleon a sergő pipájából szitt... Ezért a pipadományért kapta a krajcárt, amelyet szíve fölött hordott a halála napjáig. Örökösök hagyományként került ide...

Vitrin alatt fakult szinlapok.

Emlékei azoknak a ragyogó napoknak, amikor a Comédie Française és olasz staggionek vendégszerepeltek a ljubljana színházban.

Dr. Melitta Pivec-Stele, az ismert történelem-tudós, akinek *La Vie Economique de Province Illyrien* című könyve Párisban jelent meg, mondja nekem:

— A kontinentális zárlat ideje beleesett Illyria négy esztendejébe. Emiatt a gazdasági viszonyok nem voltak rózsásak. Kulturális, művészeti és irodalmi téren azonban irigylésreméltó volt itt a helyzet. Rengeteg könyvet nyomtattak. Művészek széles e világból alkottak itt. A francia kulturát első kézből kapta Illyria. És egyedül e kultura kedvéért is szívesen tanult mindenki franciául.

A világtörténelem minden nagy férfiak utak építésével is maradandóvá tette a nevét, de talán sehol a világon nem maradt meg annyi ut győzelmes hadvezérek alkotásaiból, mint amennyi megmaradt Napoleon Illyriájából. Dr. Melitta Pivec-Stele több száz utat sorol fel munkájában és ezek közül huszonkilenc ma is épségben van! Azt a remek országutat, amely Fiumétől vezet Zágrábba, most is úgy hívják — Lujza-utnak — ahogyan Napoleon elkeresztelte. Napoleon építette meg a hatalmas utat Ljubljanától Dalmácián át Kotorig. És ő robbantotta ki Európa legmerészebb útját a Lovecen meredek sziklái között. A török posta is Napoleon fennhatósága alatt állott és Illyrián keresztül robogtak a francia posta kocsijai Istambul felé.

...Ez utak mentén is, ott is, állnak még a Napoleon mérföldkövei...

Sok helyen megbámulhatja a vándor a francia sas szárnyait a kövek megkopott oldalain.

A dóm gót hajójában — hid köti össze ezt a

A NŐ TITKA, AKI NEM ÖREGSZIK

45 éves korban egyetlen mély vonal, vagy ránc sem! Bársonyos, világos, hibátlan arc, mint egy fiatal lányé! Ez csodával határosnak látszik, de tudományos magyarázata van. Minden a csodálatos „Bioce” mágikus eredménye, melyet Prof. Stejskal bécsi egyetemi tanár fedezett fel. A „Bioce”, az a nélkülözhetetlen, természetes fiatalító anyag, melyre minden bársonyos, ráncatlan bőrnél szüksége van. Ez most benne van a rózsaszínű Tokalon Crème-ben, ebben a híres párisi krémben. Ez táplálja és megfiatalítja a bőrt, míg Ön alszik. Ön minden reggel fiatalabban ébred. A mély vonalak és ráncok eltűnnek.

Használja nappalra a szirtalan Tokalon Crème bőrtápszert, ez felrészíti és megfiatalítja a bőrt és megszünteti a mitesszereket és foltokat. Fialítsa meg kinézését tíz évvel és maradjon fiatal! Szüntesse meg a petyhüdt arcizmokat. Szabadítsa meg magát a sárgás teint-től, Szerezze vissza a tisztát, feszes arcot és lányévéinek finom, gömbölyded szépségét. El lesz ragadtatva a két Tokalon bőrtápszert csodálatos hatásától. Ellenkező esetben pénzét visszatérítik.

páratlanul szép székesegyházat a püspöki rezidencia! — a kupola alatt a kereszténység első emonai püspökei néznek le ránk. A kereszténység első századaiban terjesztették őket a hitet... Pozze pádovai mester vésőjét dicsérik e szobrok. Illyria életének negyedik és utolsó évében, 1813-ban készült az emonai püspökök márványszobrai: az illyr idők emlékeként maradtak meg a dombon, amelynek őst a középkor gótikus idejében emelték Szent Miklós tiszteletére a régi Ljubljana hájósai és halászmesterei...

Van aztán még egy emlék, amely a francia uralomra emlékeztet.

A könnyű, gyorsan szaladó és jól ruganyozott kocsit ma is „pariszar”-nak nevezik mindenfelé. Városban és faluban egyaránt. Onnan van ez, hogy először a franciák hozták erre a vidékre könnyebb kocsikat a régi otromba és nehéz szekerek helyébe. És ugyancsak a franciák készítették azokat a könnyebben kezelhető mérlegeket is, amelyeket addig az illyr birodalomhoz tartozó vidékeken nem ismertek.

...Öreg kastélyokban egy pár zenélő óra... empire butorok a muzeumban, amelyben egyes korok kényelmét mutatják nekünk, a gondok között élőknek... velencei csillárok stukkos menyezeteiken... klasszikus szobrok és mindezeneken túl tarka virággyakok a parkokban, lágyan csobogó szökőkutak intim bokrok között... elfakult szerelmes levelek: ezek ma emlékei annak a négy esztendőnek, amelyről semmit se tanítottak az iskolákban...

CORSO:

8 5, 7.15 és 9.15.

ZARAH LEANDER:

„MAGDA”

Heinrich George, Paul Hörbiger,
Leo Slezak és Georg Alexander

Rómába érkeztek és megkezdték tanácskozásaikat az angol államférfiak

A nemzetközi sajtó érdeklődésének homlokterében áll a nagyfontosságú politikai látogatás

Tüntető szívéllyességgel fogadta az olasz főváros Chamberlaint és Halifaxot

Rómából jelentik: Az egész világ politikai közvéleménye feszült figyelemmel fordul Róma felé, ahova Chamberlain angol miniszterelnök Halifax külügyminiszter társaságában szerdán délután érkezett meg. Az angol államférfiak vonata reggel 7 óra 42 perckor érkezett meg Torinoba és ezután olasz földön robogott tovább Genova felé, ahol az olasz kormány külön bizottsága fogadta és kísérte tovább Rómáig az angol vendégeket. Az angol miniszterelnök, külügyminiszter és kísérete szerdán délelőtt 10 óra 5 perckor megérkezett Genovába. Az angol államférfiak fogadtatására megjelentek a város polgárai, politikai és katonai méltóságai, továbbá a Rómából ideérkezett külön bizottság. Ott voltak a genovai angol kolónia tagjai is és a pályaudvart lelkesen éljenző tömeg töltötte meg, amikor a vonat befutott.

A római fogadtatás

Rómából jelentik: Chamberlain és Halifax kíséretüknek tagjaival délután 5 óra 20 perckor érkeztek meg Rómába. Az angol államférfiak római fogadtatását nem annyira a római pompa, mint a tömegek bensősége és szívéllyessége jellemezte.

Róma uccái már a déli órákban zászlódiszt öltöttek, míg a pályaudvar környékét a korai délutáni órákban hatalmas tömegek lepték el.

Mussolini miniszterelnök Ciano gróf külügyminiszterrel autón már előbb kint voltak a pályaudvaron, ahol megjelent rajtuk kívül lord

Angol—olasz együttműködést remél Róma Chamberlain látogatásától

A római politikai és diplomáciai körök élesen tárgyalják a két napos római tárgyalások eshetőségeit. Az olasz sajtó nagyrészt nem is foglalkozik mással, csak a nagyjelentőségű látogatással. A Popolo di Roma ezt írja: Az angol államférfiak olaszországi tartózkodásuk idején állandóan tapasztalni fogják az olasz nép szívéllyességét.

Chamberlain miniszterelnök egyike a legnépszerűbb külföldi államférfiaknak Olaszországban.

Hiszen mindenki emlékszik rá, hogy ő, mint akkori kincstári kancellár állandóan erélyesen ellenezte az Olaszország ellen elrendelt megtorló szabályokat. Mindenki jól tudja róla azt is, hogy az elmúlt hónapokban csakis az ő közreműködésének sikere hártotta el az újabb világháborút, amely annyira küszöbön állt.

Hasonló szellemben ír a Messagero és a többi olasz lapok is.

Római politikai körökben azt várják, hogy az angol—olasz együttműködésnek lesz ez a látogatás ünnepi kezdete,

amely a két nagyhatalom közötti összeköttetés történetének új korszakát nyitja majd meg. Általános római felfogás szerint a megbeszélések első helyét a Földközi tengeri kérdés fogja elfoglalni. Diplomáciai körök véleménye is az, hogy ennek a kérdésnek rendezése előfeltétele minden más közép-európai kérdés rendezésének és

biztosra veszik, hogy a legutóbbi olasz követeléseket, amelyeket Franciaország ellen támasztott, szintén beható megbeszélés alá veszik.

Minden bizonnyal szóba fog kerülni a spanyol kérdés is. Ez ügyben valószínű, hogy Franco diadalának legutóbbi eredményei alapján

Olaszország szorgalmazni fogja Franco hadviselői jogának elismerését.

Perth római angol nagykövét, Badoglio marsall, a volt abesszin alkirály, Grandi londoni olasz nagykövét, több miniszter és a fasiszta párt számos vezető egyénisége. Az angol miniszterelnök vonata

pontosan 17 óra 20 perckor robogott be a termini pályaudvarra és ekkor a katonazenekar rázendített az angol himnuszra, amelyet az angol kolónia tagjai a zenekarral együtt énekeltek. Utána az olasz király himnuszt játszottak. A vonatról elsőnek Chamberlain szállott le, sőtét utruhájában, kézen fogva puha kalapját és esernyőjét. Mussolini miniszterelnök rendkívül szívesen szorított vele kezét.

Chamberlain Mussolinivel ellépett a dísz-század sora előtt, míg mögöttük Halifax és Ciano haladtak. A pályaudvar előtti téren a tömeg valóságos üdviválgással fogadta a vendégeket. Ezután Chamberlain és kísérete a szállóba hajtottak.

Későbbi római jelentés szerint pontban este hat órakor a Chigi-palotában megkezdődött az angol államférfiak és az olasz kormánytényezők közötti első tanácskozás, amely szigorúan bizalmas jellegű volt és 7 óra 5 perckor ért véget és arról hivatalos jelentést nem adtak ki.

Chamberlain angol miniszterelnök és lord Halifax külügyminiszter délután fél 6 órakor elhagyta a szállót és a Quirinálon tettek tisztelő látogatást. Utána a Palazzo Veneziaába hajtottak, ahol megkezdték első tárgyalásukat Mussolini miniszterelnökkel.

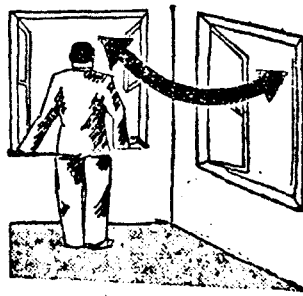
Ezek között fog szerepelni bizonyára a zsidó menekültek kérdése is.

Ki fognak terjedni azonban a megbeszélések a távolkeleti és a kelet-európai ügyek teileményeire is és tárgyalni fogják a legutóbbi európai időszerű eseményeket is.

Párisból jelentik: Chamberlain és Halifax kedden délután Párisban folytatott megbeszélései alapján a párisi sajtó hangoztatja, hogy a két nagyhatalom között teljes megegyezés jött létre. A Matin hangoztatja, hogy egyelőre senki közvetítéséről, sem pedig nemzetközi értekezlet összehívásáról nem lehet szó, mert Franciaország a jelenlegi hangulatban tárgyalásokba nem bocsátkozhat.

Londonból jelentik: Az angol sajtó a ked-

Ha léghuzatba kerül...

Ez az ur léghuzatban áll. Ha nem dörzsöli be magát Carmol*)-al, hogy elejét vegye esetleges gripának, hűlésnek vagy idegfájdalmaknak, úgy rosszul fog járni.

*) Carmol a legjobb bedörzsölőszer meg-hűlés, gripa, reumatikus fájdalmak és láz ellen.

JANUÁR
14
E·K·E TURISTÁK
TÁNCSTÉLYE
a FEHER KERESZTBEN

di angol—francia tárgyalásokról írva közli, hogy a miniszterek

a francia—olasz ellentéteken kívül a spanyol kérdéssel, Anglia és Franciaország katonai készségéről és a két ország vezérkarainak közös megbeszéléseiről volt szó.

Bizonyosra veszik a londoni lapok, hogy Chamberlain miniszterelnök nem vállalkozik közvetítésre és hogy hangoztatni fogja majd Mussolini előtt az angol—francia összetartást. A Times szerint a párisi megbeszélésen áttekintették a közép-európai helyzetet. Így foglalkoztak a Csehszlovákiának nyújtandó angol—francia szavatossággal is, de eme megbeszélések eredményei egyelőre nem ismertek.

Chamberlain és Halifax párisi tárgyalásairól különben a következő hivatalos közleményt adták ki:

Chamberlain és Halifax tegnap este 5 óra 45 perckor érkezett meg Párisba. Az északi pályaudvaron Daladier és Bonnet fogadták őket, majd pedig a külügyminiszteriumban tárgyaltak és ezután megkezdődött a tanácskozás, amely 1 óra 10 percig tartott. Ennek befejeztével a következő hivatalos jelentést adták ki:

Az angol miniszterelnök és külügyminiszter Rómába való utaztukban felhasználták az alkalmat arra, hogy megbeszélést folytassanak Daladier-vel és Bonnet-vel. A tárgyalások során megállapították, hogy a két kormány véleménye az összes ügyekben teljességben egyezik. Hét óra 30 perckor az angol miniszterek elutaztak a római gyorsal.

A magyar külügyminiszter január második felében érkezik Rómába

Róma. Az Exchange Telegraph római tudósítója jól értesült körökből szerzett információinak az alapján jelenti, hogy január második felében Rómába érkezik gróf Csáky István magyar külügyminiszter. Csáky gróf tiszteletére vadászatot, majd bankettet rendeznek.

Prága. Csehszlovák megbízható helyről származó értesülések szerint Chvalkovszki cseh-szlovák külügyminiszter január 15-én utazik el Berlinbe.

Három napot tölt Ciano gróf Jugoszláviában

Belgrád. Ciano gróf olasz külügyminiszter január 19-én Sztojadinovics miniszterelnök meghívására Jugoszláviába érkezik, ahol 3 napig marad. Az első két napon vadászat lesz a bélyei uradalmi erdőségekben, majd ennek végeztével az olasz külügyminiszter Sztojadinovicsal együtt Belgrádba érkezik. Az olasz külügyminiszter jugoszláv tartózkodásának harmadik napján látogatást tesz Pál kormányzóhercegénél. Az olasz—jugoszláv tárgyalásokon az európai kérdések, különösen pedig a dunavidéki helyzet kerül majd szóba.

Belgrád. A jugoszláv sajtó rendkívül nagy érdeklődéssel figyeli Chamberlain és Halifax római látogatását és a két angol államférfi utazásával a lapok vezető helyen foglalkoznak. A Politika című lap azt írja, hogy a római találkozó jelentőségében a müncheni egyezményhez hasonlítható.

Az angol államférfiak római útja a béke ügyét szolgálja.

A Vreme szerint a baloldal szembehelyezkedése ellenére is, Chamberlain sikert érhet el, feltevé, ha akar. Chamberlain tárgyalásai során kitér a francia—olasz ellentétre is, de közvetítésre nem kerül sor, állapítja meg a tekintélyes belgrádi lap.

HIREK

ARADI KÖZLÖNY

Telefon: 11-51 Sürgőny cím: KÖZLÖNY

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
ARAD, Bul. Reg. Maria No. 19.

Előfizetési áraink:

Igása 4yre . . . 640 lei || Negyedév: e 210 'ei
Hónapra . . . . 420 . . . . Hónapra 70 .

Miniatűr

Út az egyik jeruzsálemi kávéházban egy angol tiszt újságot olvas. Egyszerre hozzálép egy arab fiatalember, kikapja az újságot a kezéből s elszalad vele. A tiszt sem rest, utána iramodik az arabnak, utoléri. Az arab azt hiszi, most ütött az utolsó órája. Az angol azonban nem bántja, hidegen mosolyog, elveszi az újságot a kezéből és szó nélkül egy fél fontot nyújt át a vakmerő arabnak.

Az arab támadót előbb kihozza a sodrából az angol nagylelkűsége, végre így magyarázza meg magának a történeteket:

— Gyávák ezek a gyaur kutyák, bármit meg lehet velük csinálni.

Legközelebb, mikor Szíriában lézeng egyik városi uccán az arabunk, nincs egy vasa sem, meglát egy francia tisztet a kávéházban. Eszébe jut az angol tiszttel történt kalandja. Ragyogó alkalom, gondolja, megint lehet megkeresni egy fél fontot. Hirtelen odaugrik a tiszt elé, kiűti a kezéből a lapot s szaladni kezd. A francia tiszt rettenetes dühvel revolvert ránt elő és lelövi az arabot, aki nyomban meghal.

Hetek múlva találkozik a két gyarmati tiszt egy estélyen. A francia tiszt még mindig lehangolt.

— Mi bajod van — faggatja angol bajtársa.

A francia tiszt elmondja a különös történetet.

— Nem tudok megszabadulni attól a gondolatától, hogy megöltem azt az embert.

Az angol tiszt mosolyog:

— Tévedsz, barátom. Azt az arabot én öltem meg.

Ez az angol külpolitikája.

— **VEGETÉRT A BÁNSÁGI KIRALYI VADASZAT.** Bucurestiből jelentik: A bansági királyi vadászat kedden este ért véget és Őfelsége által adott bankett után Pál jugoszláv régensherceg Belgrádba utazott, az uralkodó különvonata pedig Bucuresti felé vette útját. Szerdán délelőtt fél 12 órakor érkezett meg a királyi különvonat Magosai állomásra, ahol a perronon Calinescu, Ghelmegeanu, Ciuperca tábornok, Gabriel Marinescu miniszterek, Argeseanu tábornok a második hadtest parancsnoka és Petrescu Togu bucurestii térparancsnok fogadták a királyt és a trónörökösét.

— Elhalasztották Mária savoyai hercegnő és Bourbon Pármal Lajos herceg esküvőjét. Rómából jelentik: Mária savoyai hercegnőnek, az olasz királyi pár leányának Bourbon Pármal Lajos herceggel vasárnapra kitűzött esküvője elmarad, mert Mafalda hesseni hercegnőnek, Mária hercegnő nővérének mellhártyagyulladásos van és állapota súlyosbodott. Az esküvő új időpontját még nem állapították meg.

— Románia prágai követét a külügyminisztérium politikai igazgatóságának vezetésével bízták meg. Bucurestiből jelentik: Radu Cruzescu, Románia prágai követe Bucurestibe érkezett. Grigore Gafencu külügyminiszter megbízta őt a külügyminisztérium politikai igazgatóságának vezetésével. Cruzescu meghatalmazott miniszter azelőtt szófiai követ volt.

— Márton Áron dr. püspök felszentelése. Márton Áron dr.-t, az új gyulafehérvári római katolikus püspököt február 12-én Kolozsvárt, a főtéri Szent Mihály-templomban felszentelik. Márton Áron dr. püspökké történt kinevezése előtt a Szent Mihály templom plébánosa volt. A felszentelés ceremóniáját Cassulo Andrea, bucuresti-i pápai nuncius végzi. A temesvári egyházmegyét és az itteni katolikus társadalmat többen képviselik a felszentelés lélekemelő ünnepségén.

— Végetért a dunai jégzajlás. Sulinából jelentik: Sulinában a gőzösök megkezdtek a gabonaberakodást, mert a jég zajlása a Dunán végetért és a hajózás újból kezdetét veheti. Abban az esetben, ha a kedvező idő még néhány napig tart, úgy Galafiban, mint Bráilában megindulnak a berakodások.

— Január 12-én folytatják a román-francia gazdasági tárgyalásokat. Bucurestiből jelentik: Annak idején részletesen beszámoltunk a Párisban folytatott román-francia gazdasági tárgyalásokról, amelyek az új kereskedelmi és fizetési egyezmény megkötésére irányultak. A tárgyalásokat a karácsonyi ünnepek tartamára felfüggesztették, de, mint most hivatalos helyről jelentik, a tárgyalások január 12-én ismét megkezdődnek és minden remény megvan arra, hogy rövidesen kielégítő eredménnyel fejeződnek be. A franciák különösen a román petroleumtermékek iránt mutatnak érdeklődést és valószínű, hogy az új kereskedelmi egyezmény jelentősen emelni fogja a Franciaország felé irányuló petroleumkivitelt.

— Hétezer ifju vesz részt a társadalmi szolgálat munkájában. Bucurestiből jelentik: A társadalmi szolgálatról szóló törvény végrehajtását január 18-án kezdi meg. Az előkészületekből megállapítható, hogy ebben az évben 7000 ifju fejt ki tevékenységét Gusti egyetemi tanár irányítása alatt a társadalmi szolgálat keretében és járul hozzá munkájával 300 román falu fejlődéséhez. Az ifjakat nagyfajosságú munkájukra megfelelőképen előkészítik.

— Sulyos baleset ért szülés közben egy kolozsvári újságíró. Kolozsvártól jelentik: Sulyos baleset érte Gh. Giurgiu ismertnevű kolozsvári román újságíró, a Szamos-tartományi Céh főtákarát. A sportkörökben rendkívül népszerű újságíró sikiránduláson volt a kolozsvári határban és az egyik lesiklásnál oly szerencsétlenül esett el, hogy gerinctörést szenvedett. Rögtön behozták a sebészeti klinikára, ahol dr. Pop professzor megállapításai szerint a törés szerencsés, amennyiben idegdurokat nem ért és minden remény meg van arra, hogy háromhónapi gipszben való fekvés után a sulyosan sebesült újságíró teljesen felépül.

Minden elfogadható arban arusítom női kabát és ruhaszöveteket,

I. Grünberger, Bul. Reg. Maria 12.

— Megszüntették az eljárást Sergiu Dumitriu volt belügyi államtitkár ellen. Bucurestiből jelentik: Ch. Doicin vizsgálóbíró az ungheni agrárpanama ügyében elkészítette a végleges vádratot, amely a büntető törvénykönyv vonatkozó szakaszai alapján a következő személyek ellen emel vádat: Alexe Berov ügyvéd, Candid Chirita ügyvéd, Elisabeta Gavrisclus tisztviselő. Dumitru Turtureanu tisztviselő, Ioan Pascaluța nyugdíjas, Octav Petrescu ügyvéd, Fane Stefanescu tisztviselő és Virgil Lupescu ügyvéd. Mint ismeretes, az egyik gyanúsított, Ion Fianu volt államtitkár a vizsgálat folyamán önkézzel vetett véget életének. Sergiu Dumitru volt belügyi államtitkár ellen a vizsgálóbíró megszüntette az eljárást, mivel nem merült fel elégséges bizonyíték bűnösségét illetően.

Jutányos TUZIFA

AUFRIEHT FATELEPEN Str. Dim. Raton 15-17
Szarus búkk, osor gyer. Olcsó ár. Szolid kiszolgálás.
Tyan-tából nagy rakár. Telefon 10-69.

— Megalakult az élelmiszeriparosok temestartományi céhe. Temesvárról jelentik: Temesváron megalakult a temestartományi élelmiszeriparosok céhe, amely keretei közé foglalja a mészárosokat, pékeket, cukrászokat, stb. A cég vezetőségébe többek között beválasztották Olariu Petru mészárosmestert és Sechei Alexandru péket. Az alakuló közgyűlés a vezetőségben öt üres helyet hagyott a vidékiek részére.

„In flagranti”

RENDŐR: Hallja, mit keres ott fent?
BETŐRŐ: Semmit, csupán összeveszttem a liftboy-al.

„Deritse ki!”

„Deritse ki” rejtvénypályázatunk első határideje lejárt és most már tényként szögezhetjük le, hogy újszerű detektív-rejtvényünk a vártnál nagyobb érdeklődést váltott ki olvasóink körében. A megfejtések jókorosszal tömegével érkeztek be és olvasóink dicséretére legyen mondva, még a szabályszerű megfejtést el nem talált rejtvényfejtő is nagyszámban indokolással látta el az általa elképzelt megoldást. Ezek közül számosan voltak olyanok, akik két pont jutalomban részesültek, mert ötletes megfejtést küldtek be.

Az egyes számú rejtvényünk sok megfejtőt megévesztett. Sokan ugyanis a feladványt úgy értelmezték, hogy a holtestet fogták ki a csónakháznál, holott Allen állítása szerint az erős sodrású folyam közepén a csónakházzal szemben történt volna az állítólagos baleset és a feladványban mindössze arról volt szó, hogy a holtestet kifogták, de hogy hol, az nem is volt lényeges, miután a ruhadarabokat a csónakháznál vette ki a víz és ez már megdöntötte Allen vallomását.

Egyik megfejtőnk, aki a „Ben Hur” jeligét választotta, az utolsó megfejtést kissé elkésve nyújtotta be és ezért elnézést kér. Ezt a kését (mindössze egy óra volt) talán nem vetjük volna figyelembe, de azt, hogy a megfejtést nem oldotta meg helyesen, nem nézhetjük el, bármennyire is szellemesek az általa beküldött előző feladványok megfejtései.

A jó indokolások közül szemelvénynek közlünk néhányat: A harmadik rejtvényünket B. Pál a következőképpen indokolja: „Ha a puha talajban létranym látszik, feltétlenül lábnyomnak is kellene lenni. Tehát Ainsworth állítása valótlán, mert az ablakon át cenki sem ki, sem be nem ment. Ainsworth egyedül volt ott, hon, csak ő lehet a tettes”. (A fenti megfejtés eltér az eredeti megoldástól, de B. Páln kívül mások is hasonlóképpen indokolták az esetet). B. Carol szerint a létranymomban lévő mellű az áruló nyom, mert amikor lemászott a betörő, állt a létra, tehát nem eshetett a létra helyére a tü. Ugyancsak B. Carol szerint az első rejtvény esetében a holtesten talált sérülési nyomok bizonyítják, hogy Allen és a meggyilkolt dulakodtak. L. Aladar szerint, ha Allen látta a csónakházat a sötétben, látnia kellett, amikor Clara a folyóba zuhant.

A hasonló indokolások miatt juttattunk vigaszként két pontot a megfejtőknek és további eredményes fejtesre buzdítjuk őket.

— **AZ EDDIG KÖZÖLT REJTVÉNYEK HELYES MEGFEJTÉSE:** 1. Allen azt állította vallomásában, hogy a csónak a folyó közepén, Brent csónakházával szemben fordult fel. Ugyancsak elmondta vallomásában, hogy a víz sodra igen erős volt. Ezzel szemben Clara Ewans kabátját és kalapját a csónakháznál sodorta partra a víz, ami lehetetlen lett volna, ha Allen előadása megjelöl a valóságnak. — 2. Carlton vallomása szerint napok óta nem hagyta el lakását, sőt még ajtót sem nyitott senkinek — ezzel szemben friss virág volt a szobájában! — 3. Ainsworth határozottan felismerte az állítólagos betörőt a kövér Flynn személyében. Ha azonban a kövér betörő ereszkedett volna le a létra, akkor a létra nem halvány, hanem mély nyomot hagyott volna. — 4. A rendőrség által megállapított adatokból kiderül a következő (számozás szerint): 1. Martin nem lehet sem gyilkos, sem besugó. 2. A gyilkos nem a besugó és viszont. 3. Ez a pont a nyomozás szempontjából jelentőség nélküli. 4. Clark nem lehet sem gyilkos, sem besugó, ugyanígy Dolores sem. 5. Doyle nem lehet besugó. — Ennélfogva Martin, Clark, Dolores és Doyle esetnek mint besugók. A besugó tehát csak Gee lehet, míg hogy pedig Martin, Dolores, Clark és Gee (besugó) nem lehetnek a gyilkosok, marad tehát egyedül — Doyle.

A helyes megfejtők névsorát — bár előzőleg jeleztük, hogy közölni fogjuk — egyelőre nem ismertethetjük, mert a névsor teljes közlése sok helyet foglalna el. A rejtvényben résztvevők a helyes megfejtések leküldéséből pontosan megállapíthatják, hogy eddig hány pontot értek el és hogy megfejtésük helyes volt-e, vagy sem. Ezenkívül a kiadóhivatalunkban mindenkinek rendelkezésére áll a verseny teljes névsora és ott mindenki meggyőződhet arról, hogy eddig milyen helyezést ért el pontszámával. Az érdeklődők, akár telefonon, akár személyesen kérhetnek felvilágosítást kiadóhivatalunktól.

— Filharmónikus koncert február 1-én. Szólista: Pop Smarandita operaénekesnő. Vezényel: L. R. Botto. Zenekari próbák hétfőn és pénteken a Kulturpalota kis-teremben.

Influenza, hűlés esetén a test alapos be-dörzsölése a valódi Diana sóborszesszel azonnal enyhülést hoz.

HELLAS táncos tea-estély január 28-án. Dacia

— ZÜRICH TÖZSDEZÁRLAT: Páris 11.66 és háromnegyed, London 20.66 és fél, Newyork 44.25, Brüsszel 74.72 és fél, Milánó 23.27 és fél, Amszterdam 241.50, Berlin 177.20, Szófia 540, Prága 15.16, Versó 83.60.

— Minden diák számára kötelező a szombati iskolalátogatás. Bucurestiből jelentik: A nemzetnevelésügyi miniszteriumhoz több szülő beadvánnyal fordult, hogy az állami iskolákba járó gyermekeiket vallási okokból mentesítsék a szombati előadások látogatása alól. A miniszterium úgy döntött, hogy a kérelemnek nem tesz eleget és azon növendékekkel szemben, akik szombaton nem járnak előadásra, az iskolai törvények alapján foglalkoznak eljárni.

— Magyarország elismerte Mandzsukóút. Budapestről jelentik: Csáky István gróf, Magyarország külügyminisztere távirati úton közölte a mandzsú állam miniszterelnökével és külügyminiszterével, hogy Magyarország hivatalosan elismerte Mandzsukó államot. A Rador jelentése szerint Budapesten az a vélemény alakult ki, hogy Mandzsukó állam elismerésének szimbólikus jelentősége van: mintegy Magyarország csatlakozásának előjátéka a kommunistaellenes paktumhoz. Egyben azt a célt is szolgálja, hogy Csáky István gróf külügyminiszter berlini útját előkészítse. (R.)

— Textilgyári főtisztviselő súlyos megbetegedése. Széles körökben ószinte részvétet és együttérző sajnálkozást keltett tegnap az a hír, hogy az aradi Textilgyár közismert és rokonszenves műszaki főtisztviselője, Weizen Aladár, aki különben a nevezett üzem tüzeltőségének is főparancsnoka, hirtelen oly súlyosan betegedett meg, hogy azonnal szanatóriumba kellett szállítani. A nagybeteg Weizen Aladárt a szanatóriumi orvosok nyomban kezelés alá vették és permanenciában állanak betegsége mellett, hogy megmenthessék az életnek. Weizen Aladárt és családját kollégáin kívül Arad széles társadalmi köreiből is előnyösen ismerik, így érthető, hogy súlyos betegségének kimenetele elé agórással tekintenek.

— Megszűnik a „Berliner Tageblatt“. Berlinből jelentik: A „Berliner Tageblatt“ február elsejével megszűnt megjelenését. Megszűnik rövidesen a „Berliner Börsenzeitung“ is. Ezek a lapok, amelyek a weimari Németország virágzó vállalatai voltak, a rezsimváltás után csak állami támogatással tudták fenntartani magukat.

— Halálozás, Perényi Zsigmond volt vendégfőnök, életének 69-ik évében f. hó 10-én, rövid szenvedés után elhunyt. Temetése f. hó 12-én d. u. 3 órakor lesz a felsőtemető halottasházából.

szenttamási zsebeháza; Horváth Baba 15 éves korában elhunyt. Temetése f. hó 12-én, délután fél 4 órakor lesz a felsőtemető halottasházából.

— Kémkedésért halálraítéltek egy francia tengerészkadettet. Párisból jelentik: Auber tengerészkadettet a touloni törvényszék kémkedés miatt halálra ítélte. A múlt év nyarán leplezték le a kadettet, aki katonai titkokat árult el egy külföldi kormányoknak. Büntetésül, egy uccal nőt 3 évi börtönre ítélte a bíróság.

Rádiók 125 lei

heti részletfizetésre kaphatók. Gyári lerakat: Strada Marie Chendi 9., udvari raktárban.

— Az aradi Nyugdíjasok Kölcsonös Segélyező Egyesülete (Bul. Regele Ferdinand Nr. 37.) Értesítjük az állandóválasztmányi tag urakat, hogy a rendes havi választmányi ülést f. hó 14-én, szombaton délután 4 órakor tartjuk meg az egyesület helyiségében. Teodor Stan, elnök.

— Rendőri hírek: Lovász Illés, Greceanu-ucca 4. szám alatti lakos bejelentette az aradi rendőrségen, hogy az elmúlt este eddig még ismeretlen tettes az Eminescu-ucca egyik házában udvaráról ellopta a 8530-as rendszámú, Steyer gyártmányú kerékpárját. A biciklitolvaj kézrekerítésére megindult a rendőri eljárás. — Balogh Ferencné, aradi lakosnő bejelentette a rendőrségen, hogy meglopták. Egy általa ismert férfi távolléte alatt behatolt a Selimberg-ucca 4. szám alatti lakásába és onnan több ezer lei értékű ruhaneműt zsákmányolt. A feljelentés nyomán a rendőrség vizsgálatot indított a tettes elfogása érdekében.

— A tornaegyesület turista-osztálya szombat este küldöttségileg résztvesz a nagyváradi öszturisták által rendezendő táncestélyen. Indulás szombat délután 2.25 órakor CFR-vonattal. Ötvenszázalékos díjkezdmény. Visszatérés vasárnap este. Jelentkezéseket még csütörtök estig elfogadják az egyesületi helyiségben.

Olcsó utazási lehetőségek a zürichi országos kiállítás látogatói számára

A Zürichben megnyíló országos svájci kiállítás rendezőbizottsága gondoskodott arról, hogy a látogatók minél kevesebb költséggel juthassanak el Svájcba és tekinthessék meg a maga nemében páratlan kiállítást. Így az utasok olcsó áron (III. osztályra 45, II. osztályra 60, és I. osztályra 75 frankért) kiállítási bérletet válthatnak, amely 16 napra érvényes. Ezen időn belül a jegy tulajdonosa négy napig tetszés szerint utazhat a bérletben megjelölt svájci utvonatokon, a fennmaradó 12 nap alatt pedig a többi utvonatokra 50 százalékos kedvezményt élvez. A bérlet ezenkívül feljogosít a kiállításra való egyszeri belépésre. Az aki csak Zürichbe akar utazni, egyszerű jegyet válthat,

amely a kiállításra való belépésre jogosít és jogot ad arra is, hogy 10 napon belül díjmentesen utaz-zék vissza. A jegy a visszautazásra csak abban az esetben jogosít, ha azt a kiállításon lebélyegezték. A gyorsvonatok díjtöbbletét 50 százalékkal leszállították.

Természetesen gondoskodás történt arról is, hogy a kiállítás látogatói társasutazások révén a fentieknél is nagyobb kedvezményekkel juthassanak el a zürichi kiállításra. A Wagons Lits-Cook nemzetközi utazási vállalat szintén szervez majd társasutazásokat és az ezeken való részvétel feltételeiről, a nagyarányú kedvezményekről idejében tájékoztatja majd az utazóközönséget.

— Az epehólyag megbetegedése. Az orvostudomány megállapítása szerint az epekö és az epehólyag megbetegedése a leggyakrabban előforduló szervi betegségek. Az epebajok megelőzéséről és gyógyításáról közöl rendkívül érdekes és népszerűen megírt cikket Toinai Világ-lapja legújabb száma.

— Nagyváradon is bevezetik a kötelező közmunkát. Nagyváradról jelentik: A város vezetősége elhatározta, hogy január elsejével Nagyváradon is bevezetik a kötelező közmunkát. A város minden lakosa köteles évente két napon át közmunkát teljesíteni, ami alól csak a katonák, nők, kiskorúak, hatvan éven felüliek és rokkantak mentesülnek. A polgármesteri hivatal felhívást tett közzé, amely szerint február 20-ig nyilatkozatot kell beadni az azoknak, akik a természetbeni munkaszolgáltatást készpénzzel kívánják megváltani. A megváltás díja február 20-ig 50 lei, míg aki elmulasztja a bejelentést, 75 leit fizet minden munkanapért.

— A nagylaki „Vulturul“ vadászegyesület nagy-szabású mulatságot rendez január 14-én, szombaton este 8 órai kezdettel a „Slovac“-féle szálloda termeiben. A táncestély iránt a helységben általános érdeklődés nyilvánul meg, miután az idei szezon első bálja. Az érdeklődést még csak fokozza az a körülmény, hogy a vadászegyesület minden évben megrendezi hagyományos bálját, amely kitünően szokott sikerülni s ez megfelelő biztosíték arra, hogy az idei mulatság is pompás szórakozást nyújt majd az azon megjelenteknek. A bál rendező bizottsága számos ötletes meglepetésről gondoskodott, amelyek hangulatosabbá teszik a megszokott éjszakai mulatságot.

— Szmazenka Ernő halála. Nagyvárad társadalmát fájdalmas veszteség érte tegnap: meghalt Szmazenka Ernő, a váradi villamosvasut első igazgatója és építője. Szmazenka Ernő 1848. októberében született Szokolcán. Tanulmányait kitüntetéssel végezve, a budapesti műegyetemre iratkozott. Mérnöki tanulmányait befejezése után Bihar megyébe került, ahol Nagyváradon megépítette a villamosvasutat. Mint a villamosvasut első igazgatója, általánosan kivívta az elismerést és a megbecsülést, amely személye iránt késő öreg koráig állandóan megnyilvánult. Halála mély részvétet keltett nemcsak Nagyváradon, hanem az egész megyében, ahol jól ismerték és szerették.

— Mire készülnek a pesti színházak. Rendkívül érdekes, képekkel illusztrált cikket közöl erről a „Délibáb“ új száma, amely nagy terjedelemben és gazdag tartalommal jelent meg.

— Óriási sikert arattak Londonban a román néptáncosok. A néptáncosok londoni világversenyén a román néptáncosok ismét óriási sikert arattak. Az angol sajtó táncszakértői egyöntetlően megállapítják, hogy a román táncosok vitték el a pálmát. Hétfőn este a román csoport a Westminster-színházban szerepelt válogatott közönség előtt. Az előadás keretében Philip Thornton előadást tartott a román néptáncokról és népjátékokról.

— Dr. Friedmann József temetése Pécskán. Pécskáról jelentik: Hatalmas részvétmegnyilvánulás mellett helyezett örök nyugalomra ma Pécskán dr. Friedmann József nyugalmazott pécskai járási tisziorvost. A gyászszertartást dr. Drechsler temesvári főrabbi vezegte, míg az orvosi kar részéről megható bucsúbeszédet mondott a sírnál Zinveliu Emil dr. járási orvos és Aczel Henrik dr. orvos. Az elhunyt népszerű és közszerepében állott orvost özvegyén kívül leánya, férjesezett Fülöp Dezsőné, valamint fia, Friedmann Marcell, a Wander-féle vegyészeti konzern bucuresti-i vezérigazgatója és rajtuk kívül előkelő és kiterjedt rokonság gyászolja.

— Érdekes verseskötvet jelent meg Pesten. G. Béla Györgynek, egy ismert pesti szanatórium-tulajdonos fiának első verseit tartalmazza. A költő alig tizenhét éves és verseiben a kamaszkor minden jellemző érzését megtaláljuk szépen csiszolt formákba öntve. Bárki is olvassa, vissza fog emlékezni ifjú éveinek álmaira. A költemények valóban tehetséget mutatnak és ennek megfelelően nagy az érdeklődés irántuk. Színesebbé teszi a kötetet a költő két barátjának közreműködése, Molnár Ervinnek érdekes előszava és Frey Tamás tehetséges fedőlap-tervezete.

— Constance Talmadge elvált férjétől. Newyorkból jelentik: Constance Talmadge, az ismert filmszínésznő elvált férjétől, Townsend Netchertől, akihez 1932-ben ment férjhez. A válást a csikagói törvényszék mondta ki.

— Még mindig tombol az ausztráliai erdőtüz. Melbourne-ből jelentik: Ezer és ezer ember vett részt a nagy erdőtüz lokalizálási munkáiban. A tűzvész áldozatainak száma még ismeretlen. A hőség elviselhetetlen és helyenként 50 fokra emelkedett.

— Az Erdélyi Kárpát Egyesület Czárán-osztály vezetősége ezúton hívja meg teaestélyére tagjait és az általuk benevezet vendégeket. Tagjai számára külön-külön meghívót nem bocsátott ki.

INSPEKCIÓS GYÓGYSZERTÁRAK:
ANGEL gyógyszerész, Piata Catedrali 16. (Tel.: 15-30.)
OMESCU gyógyszerész, Bulev. Reg. Maria 16 (Tel.: 14-80.)
KESZTENBAUM gyógyszerész, Strada Mărăsesti 68. (Tel.: 14-70.)

„SCALA“

NAGYFILMEK SZINHÁZA / TEL.: 20-10.

MA CSÜTÖRTÖKÖN ELOSZÖR: VILÁGFILM

„Dr. Clitterhouse kettős élete“

Főszerepben: E. G. ROBINSON.

Rendezte: ANATOLE LITWAK,

a „Mayerlingi tragédia“ és a „Tovaris“ világhírű rendezője.

Az európai nagyvárosokkal egyidejűleg mutatjuk be az utóbbi évek legnagyobb és legizgalmasabb bűnügyi filmjét. — A film cselekménye nem fantázia születtje. — A világsztár heteken át foglalkozott dr. Clitterhouse bűnügyével és a legfőbb bíró ítélete döntötte el dr. Clitterhouse sorsát.

Előadások naponta: 5, 7.15, 9.15
Penztár d. e. 10 órától

Uj Fox-journal!

Háromszorosra emelték a városi járulékos-adót

Kétszáz százalékos rendkívüli pótilletéssel növelte a városvezetőség a „cota aditionala” eddigi adókulcsát — Ingatlanok után tizenöt százalékos, iparosok, kereskedők és szabadfoglalkozásuak számára hat százalékos a járulékos városi adó

A városi közteherviselés rendszerének gyökeres átszervezése, amit első megoldandó feladatként kezel a városvezetőség, újabb meglepetéssel szolgál Arad adófizető közönségének. A közigazgatási és az egvényesadótörvényre való hivatkozással rendelet készült, amely az állami adókkal együtt bevételezett s a városok költségvetése javára átutalandó úgynevezett járulékos adóknál (cota aditională) az eddigi adóösszegezen kívül

további 200 százalékos rendkívüli pótilletéket vezet be.

Ez az intézkedés általános adóemelési eredményez, mert

az eddigi 2=5 százalékos városi járulékosadó-kulcs helyett 6=15 százalékra emeli a járulékos adók tételét.

A városvezetőség vonatkozó rendelete, amelyet — a törvény intézkedéseinek megfelelően, — már jóvá is hagyott a belügy- és pénzügyminiszterium, a következőképen intézkedik:

Az új közigazgatási törvény 165. szakasza és az egvényes adókról intézkedő törvény 71. szakasza értelmében Aradváros a városi ingatlanok után 5, kereskedőknél, iparosoknál és szabadfoglalkozásuaknál 2—2 százalékban állapítja meg az 1939—40. pénzügyi évre a járulékos adó kulcsszámát. Ami azt jelenti, hogy az állami adónak 2, illetve 5 százaléka fizetendő be külön, a város javára. Ezenkívül azonban elrendeli a városvezetőség, hogy a fenti járulékos adótételeken kívül úgynevezett rendkívüli pótdadót (cota aditională suplimentară) is megállapít, még pedig olyanformán, hogy ez a tétel a járulékos adó kétszáz százalékát teszi ki, vagyis az eddigi járulékos adót megháromszorozza.

Az új városi adónem bevezetése valóban az 1938. augusztusi közigazgatási törvény értelmében történt meg, még pedig ama intézkedés alapján, amely kimondja, hogy rendkívül nagymértékű közérdekű építkezések, közmunkák fedezésére, vagy a költségvetési egyensúly biztosítására időleges jelleggel bevezethetik a város és községvezetőségek a kiegészítő járulékos adót. Ugyalászik, a városvezetőség arra az álláspontra helyezkedett, hogy a törvényben előírt feltételek fennforognak s így vetette ki ezt a nagyon súlyos megterhelést jelentő új adónemet. Tekintve, hogy a jövő évi költségvetés egyensúlyhiányától nem lehet szó, hiszen még költségvetés sincs, valószínűnek látszik, hogy

a város nagyszabású és közérdekű közmunkák végzésével kívánja indokolni az újabb közteher bevezetését.

Nem tudjuk, melyek lesznek azok a rendkívül súlyos és különlegesen nagy befektetéseket igénylő építkezések és közmunkák, amelyek

a lakbérleti illetékek és a közmunkák bevezetése, valamint a városi közterhek maximális alkalmazása után most a járulékos adónak ilyen nagyarányú növelését teszik szükségessé.

A város által eddig tervezett újítások részben üzleti természetűek — lásd a temetkezési jog városi monopóliummá tételével kapcsolatos befektetéseket, — vagy nem jelentenek a város teherbíróképességét meghaladó terhelést. Lehetséges azonban, hogy a városvezetőségnek további költséges tervei vannak. De akármin is állnak a dolgok, tény az, hogy eme utóbbi intézkedés legalábbis nem volt időszerű.

Ilyen pótilleték alkalmazására ráért volna a városvezetőség akkor is, ha anyagi erőforrásai elégtelennek bizonyultak volna

és ez annál könnyebben megtehető, mert éppen költségvetési egyensúly biztosítására alkalmazható a vonatkozó törvényszakasz.

Sem az ipar, sem a kereskedelem, sem pedig a szabadfoglalkozásuak kereseti lehetőségei nem indokolják ezt a nagyarányú teheráthárítást, ami méltán kelt nagy felháborítást városunkban.

Különbö a vonatkozó városi rendeletet már hosszabb ideje kifüggesztették, a háromszorosára emelt járulékos adóilleték bevételezése pedig 1939. április elsejével veszi kezdetét.

Ünnepélyes polgármesteri beiktatás a szatmári városházán

A szatmármegyei prefektus emelkedettszemléi beiktató-beszéde a város magyar alpolgármesteréhez — „On bebizonyította lovgiasságát azzal, hogy sohasem tagadta meg faját és magyarságát!”

Szatmárról jelentik: Fényes külsőségek között iktatták be hivatalába Moys Viktor nyugalmazott táblabíró, Szatmár város hat évre kinevezett polgármesterét és dr. Antal Sándor nyugalmazott városi tisztii főügyészt, Szatmár város ugyancsak hat esztendőre kinevezett kisebbségi alpolgármesterét. A polgármesterek beiktatásán nemzetiségre való tekintet nélkül — szinte — az egész város résztvett. *Ilyen bensőséges ünnepséget nagyon régen nem látott már a szatmári öreg városháza virágáradatokkal díszített nagyterme.* A közönséggel zsufolásig megtelt terembe pontosan 11 órakor érkezett meg Coman Simion, ezredes prefektus és dr. Chis Nicolae prefekturái igazgató. Dr. Chis Nicolae felolvasta a kinevezésekről szóló okmányt, majd a prefektus olvasta fel az eskü szövegét, amelyet Moys Viktor és dr. Antal Sándor megilletődött hangon ismételték el.

Ezután Coman ezredes prefektus, Moys Viktor polgármesterhez fordulva a következőket mondotta:

— *Polgármester ur, Ön hat esztendőre neveztek ki, ideje lesz hát a már megkezdett munkáit továbbra is oly lelkiismeretesen folytatni. Becsületes, munkás és lelkiismeretes embernek ismertük meg Önt, kérjük, hogy továbbra is maradjon meg ilyennek és ebben a szellemben vezesse tovább e város ügyeit.*

Coman ezredes prefektus ezután dr. Antal Sándort üdvözölte a következő szavakkal:

— *Alpolgármester ur, az Ön kinevezését örömmel teljesítette a kirávi széktartó, de nagy meglepéssel vettem azt én is, a lakosság is. Ön ugyanis hosszú köztisztviselői pályafutása alatt mindig a becsületet és tisztességet képviselte. A kormány megértette, hogy ott, ahol kisebbségek élnek, az ő soráikból kell alpolgármestert választani, mert ez így igazságos és csak így lehet a népek közötti megértést és jóviszonyt ápolni és fenntartani.*

Ez nekem biztosítékot ad arról, hogy új működési területén is ezzel az egyenes jellemmel folytatja majd tovább munkáját és tölti be hivatását, mint összekötő kapocs a többségi és kisebbségi lakosság között. Hat évre neveztek ki alpolgármester ur, vezesse lelkiismeretesen ezen idő alatt a város ügyeit és képviselje hiven a kisebbségi lakosság érdekeit.

Coman Simion ezredes prefektus megleghangu beszédét a közönség hatalmas tapsal fogadta, majd dr. Málai Oktavian városházi vezértitkár a tisztviselők nevében köszöntötte az új polgármestereket.

Ezután dr. Moys Viktor köszöntö meg az üdvözlést, majd Coman ezredes prefektus az eddigi helyettes alpolgármester dr. Calafariu Liviunak mondott köszönetet, végül dr. Antal Sándor alpolgármester emelkedett szólásra. Folyékony románsággal, keresetlen szavakban mondott köszönetet kinevezéséért.

— *Tudom —* mondotta — *hogy nagy az a munka és az a felelősség, amit vállaltam, de hittem vállalom és hiszem, hogy törvényes keretek között módosul a becsületesen képviselni a helybeli kisebbség érdekeit.*

Dr. Antal Sándor beszédét is nagy taps fogadta, majd egy külön teremben fogadás és büfé volt a vendégek számára.

Nagyértékű külföldi gyöngyök egy váratlanul érkezett postai csomagban

Csempészés gyanújával bíróság elé került egy temesvári és egy máramarosszigeti kereskedő

Nagyváradról jelentik: Wizl Ferenc temesvári textilkereskedő címére néhány héttel ezelőtt egy csomag érkezett. A kereskedő nem volt otthon, amikor a postás a csomag érkezéséről szóló bevényt kézbesítette, de az otthonlevő felesége is gyanusnak találta a csomagot, mert a feladóként szereplő máramarosszigeti kereskedővel semmiféle üzleti kapcsolata nem volt férjének. Amikor a textilkereskedő hazajött és megnézte a bevényt, elment a postára és visszautasította a csomag átvételét.

Egy darabig a postán feküdt a csomag és mivel a feladó sem reklamáta, a posta hivatalosan fölbontotta a csomagot. Nagy meglepe-

tésükre a csomagban külföldi eredetű gyöngyöket, diszombokat találtak, amelyekről kétség-telenül megállapították, hogy csempészárak. A törvény értelmében ugy a feladó, mint a címzett ellen följelentést adtak be csempészésért. Az ügyet elsőfokon a máramarosszigeti törvényszék tárgyalta és bűnösnek találta Wizl Ferenc textilkereskedőt és a pénzbüntetés mellett 6 hónapi börtönre ítélte. A temesvári textilkereskedő föllebezett az ítélet ellen.

A nagyváradai tábla ma tárgyalta a föllebezést, de az ügyiratok kiegészítéséig a tárgyalást későbbi időpontra halasztotta.

Magántisztviselők és Keresk. Alkalmazottak **BALJA** január 14, az Iparos Otthonban

A KULTURA SZOLGALATÁBAN...

Az iskola felmérhetetlen jelentősége manapság különösképpen foglalkoztatja a szülőket, akik aggódó figyelemmel kísérik gyermekük szellemi fejlődését és az iskolaügyi hatóságokat is. Az 1938-as esztendő őszén, amidőn megcsendültek az iskolába hívó csöngettyűk — egy új, rendszeresebb, sőt ésszerűbb iskola kapunyitását is jelezték. Ekkor jelent meg az elemi iskolai oktatásról szóló rendelkezés, amely örvevendetesen tisztánlátó: „a kezdeti neveléstől függ a gyermek jövője” — ez a jelszó volt az irányadó. A középiskolai rendszer megváltoztatására vonatkozólag is történtek intézkedések. Célszerű módosításokat eszközöltek: a klasszikus iskolák testnevelése és a modern pedagógia tapasztalatainak összessége volt az irányadó, amellyel az ország egész területén működő iskolák oktatási rendszerét megújítani igyekeztek.

Most már a próbálkozások utvesztőiből kilágazodva rátértünk a helyes utra, hogy a félreismerések alapján létesíthessünk olyan iskolát, mely egyaránt biztosíthatja a szellem szabad fejlődését és a test egészséges gyarapodását. A szellem és test szabad, jóirányú fejlődésének biztosítása kétségtelenül csak az iskola szabadságának biztosítása mellett lehetséges.

E megállapítás után, — amelynek érvényességét egyetlen kultúremler sem vonhatja kétségbe — rátérhetünk az aradi kisebbségi magyar társadalom egyik állandóan időszerű kérdésére: az aradi római katolikus gimnázium nyilvánossági jogának ügyére. Fontos ez a kérdés, nagyon fontos — életbevágó. Hiszen az iskola olyan értelmű szabadsága, amely a szellem szabad fejlődését biztosíthatja csak abban az esetben érvényesülhet, ha mindennemű támogatás egyengeti az utat, amelyen az ifjuság a képzett tanárok irányítása mellett elindulhat.

Az iskola nyilvánossági jogának visszaadása biztosíthatja csak a szabad fejlődést és ennek a hangsúlyozása mellett nem hagyható figyelmen kívül, hogy itt az ország társadalmának egy rétege készül az építő munkára és a kultura szolgálatára. Ha elveszik egy iskola korlátlan szabadságát, hogyan képzelhető el az ifjuság helyes irányú nevelése? Hiszen a serdülő ifjú már az iskola padjaiban kénytelen belátni, hogy megkötöttségek akadályozzák, amidőn kultura-építő munkára készül.

Röviden így választhatók fel azon irányelvek, amelyek arra ösztököltek, hogy megkezdjék a munkát az aradi római katolikus gimnázium nyilvánossági jogának visszaszerzése érdekében. E munkában a magyar társadalom minden rétege egységesen fogott össze, tehát kétségtelen, hogy közöhai. Köztudomású, hogy a római katolikus társadalom, 1938 novemberében megtartott báljának tiszta jövedelmét tanintézményvel felszerelésének kiegészítésére fordította. A multban hibának rótták fel, hogy az aradi római katolikus gimnázium felszerelése hiányos — ezt minősítették olyan súlyos oknak, amely az intézet nyilvánossági jogának megvonását idézte elő. Ha az intézet felszerelése tényleg hiányos volt — ez csak társadalmunk anyagi állapotának jelképe, — amiért nem súlyos rendelkezést, hanem támogatást remélhetünk volna. Azonban, most, amidőn a társadalom erején felüli áldozatkészségének tanujelét adta, örvendezve hangsúlyozhatjuk, hogy „hiányos” csak volt, mert jelen időben bárki által könnyen megállapítható, hogy az aradi római katolikus gimnázium tanfelszerelése tökéletesen kiegészített és a legszigorubb szemű vizsgálódó sem tagadhatja; az intézet bármilyen, az ország területén működő tanintézménnyel nyugodtan felveheti a versenyt. Ha az iskola nyilvánossági jogát a multban tanfelszerelési hiányok miatt vonták meg, most joggal várható a visszaadó rendelkezés. Nem titkolt cél: az illetékes felsőbb hatóságok előtt is hitelt kell nyerni a megállapítás, hogy az aradi római katolikus társadalomnak — az ország törvényeinek mindig tiszteletben tartására való támaszkodással — feltétlenül szüksége van egy olyan középiskolára, ahol gyermekeiket, az al-

JÁTSSZON AZ ÁLLAMI SORSJÁTÉKON

és meggyőződik róla

310.096.000
LEI

Ennyi maradt még az Állami Sorsjáték két osztályára, amelynek húzásokai **JANUÁR 15.-én és FEBRUÁR 15.-én** lesznek.

Térjen be **MÉG MA** a sorsjegyarudába és **UJITSA MEG SORSJEGYET.**

Az Állami Sorsjáték **UJ TERVE** milliómossá teszi.

A 132.610 NYEREMÉNY

következőképp osztlik meg:

Érték	Szám	Összesítés
6 egyenként 6.000.000 le	1	6.000.000
44 " 1.000.000 "	44	44.000.000
58 " 200.000 "	58	11.600.000
503 " 100.000 "	503	50.300.000
40000 " 3.536 "	40000	141.440.000
20000 " 912 "	20000	18.240.000
72000 " 222 "	72000	16.016.000

kormány szellemének megfelelően, szabadon, minden megkötöttség nélkül nevelhessék a jövő társadalmá számára.

A kultura volt mindig a béke óra. És mi ezt a kulturát, ezt az eszmét védjük, amidőn a katolikus társadalom számára egy szabadon működő iskolát kérünk. Reméljük, hogy nem sikkad el a megnevezés utvesztőiben azon kérés, ame-

lyet társadalmunk egyházi és közéleti vezetői a nyilvánossági jog visszaadása érdekében már számtalanszor tolmácsoltak. A nyilvánossági jog visszaadása már nem lehet vita tárgya, hiszen a római katolikus társadalom az anyagi bajok vergődésében is előteremtette az összeget, amellyel az ifjuság tanulmányi előmenetelt és zavartalan tanulási lehetőségeit biztosíthatják...

Nedeczky Ferenc

Az egészségügyi kampány eredményei

Most jelent meg a kimutatás, amely közli, hogy az egészségügyi offenzívában 2242 orvos, 5548 egészségügyi alkalmazott vett részt és ezeknek 144.696 személy segédkezett, még pedig 63.761 premilitár, 35.210 strajer, 29.583 tanító, 11.646 közigazgatási tisztviselő, 6379 lelkész, 5600 csendőr, 1275 pénzügyi tisztviselő, 620 tanár, 239 agronom, 191 állatorvos, 76 mérnök és 134 különböző tisztviselő.

Meglátogattak, megtisztítottak és fertőtlenítették 5 millió 140 ezer 840 lakást, vagyis az országban létező lakásoknak több mint háromnegyedét. Építettek 19 ezer 57 kutat, 754 ezer 837 illemhelyet és 446 km. sáncot, megjavítottak 297 ezer 759 kutat, megtisztítottak 1 millió 238 ezer 321 udvart, 670 ezer istállót és 7977 sáncot. A több mint 220 orvos 7 és fél millió személyt vizsgált meg, vagyis többet, mint a lakosság egyharmadát. A fürdővonalok segítségével 1 millió 410 ezer 27 személyt megfürdőttek és 1 millió 316 ezer 988 személyt

fertőtlenítettek. Ingyen orvosságot juttattak 725 ezer 715 személynek, 361 ezer 328 oltás történt és 42 ezer 547 radiológiai vizsgálat.

Az egészségügyi hadjárat során a romániai társadalmi betegségekről a következőket állapították meg: Malária 336.877 eset, vérba 182.487 eset, TBC, 120.401, pellagra 84.106, golyva 77.886, trahoma 9.489, rák 7281 eset. A fenti betegségek közül a következőkre akadtak rá az egészségügyi hadjárat során, vagyis az alábbi esetek addig nem voltak orvosi kezelés alatt:

Malária 62.613 beteg, vérba 21.326, TBC, 19.946, pellagra 6444, golyva 21.367, trahoma 1098, rák 1552 beteg.

Ugyancsak az egészségügyi hadjárat során akadtak a következő fertőző megbetegedésekre: Szamárköhögés 9062 eset, vérhas 2905, influenza 2609, vörheny 2701, kanyaró 2157, tifusz 1903 eset.

KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY

Március elsejéig kell az exportőröknek bevezetendőik magukat a nemzetgazdasági minisztérium regiszterébe

A kérvényeket tizenöt napon belül be kell adni a minisztériumhoz

A Monitorul Oficial legutóbbi számában megjelent az a rendelet-törvény, amelynek értelmében az exportőrök kötelesek egyesületekbe tömörülni. Ennek a törvénynek intézkedéseit teljes részletességgel ismertette a közelmúlt napokban az Aradi Közlöny.

Az eredeti tervezet és a Hivatalos Lapban megjelent szöveg között az a lényeges eltérés mutatkozik, hogy megváltozott az az időpont, amelytől számítva csak azok az exportőrök szállíthatnak külföldre árut, akiknek neve a nemzetgazdasági minisztériumban felfektetésre kerülő regiszterben szerepel. Az eredeti tervezetben ez a határidő 1939. január elseje volt, míg a Hivatalos Lapban megjelent szöveg szerint március elsejétől kezdve csak azok az exportőrök küldhetnek külföldre árut kereskedelmi céllal, akik már szerepelnek a nemzetgazdasági minisztérium regiszterében. Ezt a határidőt a minisztérium azzal a céllal állapította meg, hogy eddig az időpontig megalakul-

janak az összes kivitelj egyesületek,

A törvény 47-ik szakasza értelmében az említett regiszterbe való bevezetés végett a kérvényeket a nemzetgazdasági minisztériumhoz a rendelet-törvény megjelenésétől számított 15 napon belül kell benyújtani. A kérvényben fel kell tüntetni azokat a cikkeket, amelyeket az exportőr általában külföldre szállíthat, valamint az általa lebonyolított kivitel átlagos mennyiségét is. A nemzetgazdasági minisztérium kérdőíveket bocsát ki, amelyeket kitöltve a kérvényhez kell csatolni. A kérdőív beküldésének mellőzése, valamint hamis adatok feltüntetése azt vonja maga után, hogy a kérvényező nem vezet be a regiszterbe és ezzel elveszti az exporthoz való jogát.

Értesülésünk szerint a közeli napokban az érdekelte exportőrök Aradon is értekezletet tartanak az új törvény rendelkezéseinek megbeszélése és végrehajtása céljából.

Semmitőszéki döntés arról, hogy az állam ellen végrehajtás semmilyen körülmények között sem fogatosítható

Az 1934-ben életbelépett adótörvény tudvalevőleg megtiltja magánhitelezőknek azt, hogy végrehajtást vezessenek az állam vagy bármely más hatóság ellen és csupán azt a jogot adja meg nekik, hogy követelésüknek a költségvetésbe való felvételét kérik. A törvény alkalmazása körül viták merültek fel az az kapcsolatban, hogy annak intézkedései vajon csak a törvény megjelenése után keletkezett követelésekre vonatkoznak-e vagy pedig az állammal szembeni összes követelésekre.

Egy ilyen ügy legutóbb a legfelsőbb Semmitőszék elé került, amely elvi jelentőségű döntést hozott, amennyiben kimondotta, hogy az 1934. évi törvény említett intézkedése azokra,

az állammal szembeni követelésekre is vonatkozik, amelyek a törvény megjelenésekor már érvényben voltak, sőt, amelyek ügyében már eljárás is folyamatban volt. Így tehát a törvény életbelépésekor már érvényben volt követelések esetében sem vezethetnek végrehajtást a hitelezők az állam ellen.

= FELOSZLATOTT SZÖVETKEZETEK ARAD-MEGYÉBEN. A nemzeti szövetségi intézet mellett működő speciális bizottság elrendelte az alábbi arad-megyeyi szervezetek felosztását: Palsana hitelszövetkezet (Sikula), Nadabana hitelszövetkezet (Nadab), Mihail Eminescu hitelszövetkezet (Cuvin).

részt. Szó van arról, hogy az azóta profivá lett sokszoros világbajnok Schaffer is bemutatja mindenütt megcsodált tudását. A bécsi Engelman egyesület is ígéretet tett, hogy január 28 és február 2 között Bucurestibe küldi a világ második legjobb műkorcsolyázó páriját a Pausin testvéreket, akik sokak szerint a világbajnok Herber-Baier párnál is többet tudnak. Ha a Pausin-testvérek Bucuresti-i vendégszereplése megvalósul, akkor több, mint bizonyos, hogy Kolozsvárt is tartának bemutatót. Február 2-án Bucurestiben szerepel Zdenka Porgesova, Csehszlovákia jelenlegi műkorcsolyázóbajnoknője.

Ugyar úgy Kapából!

A budapesti Nemzeti csapata második mérkőzését is megnyerte Gibraltárban és ezúttal 4:2 (1:1) arányban győzte le a gibraltári válogatottat. A gólokat Pálya (2), Kisalagi és Sztancsik szereztek.

A Telefonclub légkorong-együttese Hamburgban rendkívül értékes győzelmet aratott: 3:1 (1:0, 2:1, 0:0) arányban győzte le a Hansa kerületi válogatottat. A gólokat Tilo (2) és Botez lőtték.

Az angol labdarúgó szövetség legutóbbi ülésén úgy határozott, hogy ez év májusában 3 mérkőzést bonyolít le éspedig Olaszországban, Jugoszláviában és Romániában. Milánóban május 13-án, Belgrádban május 20-án, Bucurestiben pedig május 24-én vendégszerepel az angol válogatott labdarúgó csapat.

Poznan—Bucuresti 57:21. A lengyel város válogatott kosárlabda együttese második mérkőzésén is győzött a fővárosi kosárlabdázók felett.

O Néhány napig kapható csak a nagy népszerűsége szert tett Futballkönyv, amely hatalmas érdeklődést váltott ki a sportemberekből. Az érdekes, tartalmas futballkönyvnek néhány nap múlva bizonyára elfogy a második kiadása is és így már csak néhány napig kapható az egyes elárúsítóhelyeken.

O Nobeldíjas — futballista! Az egyetlen válogatott labdarúgó játékos, aki Nobel-díjat kapott, a dán Bohr egyetemi tanár, a jelenkor egyik legnagyobb fizikusa, aki az új rádióaktív anyag felfedezéséért kapta a Nobel-díjat. Bohr fiatal korában egyik legkiválóbb dán labdarúgójátékos volt. Rajta kívül még a magyar Szent-Györgyi professzor az, aki Nobel-díjas és jeles sportoló.

O Budge Bostonban 7000 néző előtt 6:3, 8:6, 6:4 arányban verte Vinest. A revánsmérkőzésen Philadelphiában Vines győzött 6:3, 6:3, 6:4 arányban.

O Canarache, a kerékpáros szövetség elnöke csütörtökön Szófiába utazik, ahol résztvesz a kerékpár Balkán-értekezleten. A román szövetség Bucuresti részére fogja kérni az első kerékpár Balkán-verseny rendezési jogát.

SPORT KÖZLÖNY

Február 26-án kezdődnek meg a küzdelmek a kerületi bajnokságban is

Rövidesen megtartja alakuló gyűlését az aradi disztrikt

A N-ugati Liga a közeljövőben megtartja első idei ülését, amelyen több más fontos elintézendő mellett a liga körzetébe tartozó egyes disztrikt tisztikar-választásait is felülvizsgálják és jóváhagyják. Ennek megtörténte után kerül sor a múlt hónapban megválasztott aradkerületi disztrikt alakuló ülésére, amelyen megalakítják az egyes bizottságokat, valamint kinevezik a szövetségi orvosokat, mérnököket stb. Ugyancsak ezen az ülésen jelölik meg majd azt az alkerületi ülést, amelyen a kerületi bajnokság egyes csoportjainak tavaszi mérkőzéseit kisorsolják.

Illetékes helyről nyert értesülés szerint erre

az ülésre még e hó folyamán sor kerül és az is bizonyos, hogy úgy az első osztályban mint az ifjúsági csoportban a küzdelmek a nemzeti bajnokság megkezdésével egyidőben, vagyis február 26-án, kezdetüket veszik. A másodosztályu bajnokság, valamint a szövetségi díj mérkőzései előreláthatólag csak március hónap második felében fognak megkezdődni.

A korai idénykezdesre való tekintettel az egyesületek csaknem kivétel nélkül máris megkezdik tavaszi előkészületeiket, nehogy az 5-6 hét múlva megkezdődő szezon készületlenül találja őket.

Ujabb egyéni teke-versenyt rendez a CAA

A CAA január 15-én és 22-én újabb nagyszabású egyéni tekeversenyt rendez, amelyre bárki benevezhet. A verseny ismét 50 dobással bonyolódik le éspedig tarolással (vérző fára) és tekéző körökben nagy érdeklődéssel várják az újabb versenyt. Nevezési díj egyénekenként 20 lei.

Schaffer... Pausin-testvérek... Zdenka Porgesova — Bucuresti jégvendégei

Kolozsvárt is futnak bemutatót a Pausin testvérek

A Bucuresti-i korcsolyakerület hosszabb ideje több neves külföldi műkorcsolyázóval áll tárgyalásban, hogy Bucuresti-i bemutatón vegyenek

Elfoglák Bucurestiben a Guttman-házaspár gyilkosait

Bucurestiből jelentik: A fővárosi rendőrség letartóztatta annak a kettős gyilkosságnak tettesét, amelyet újkor követtek el a fővárosban és amelynek áldozata a Guttman házaspár volt. A tettest Miticának hívják és a targulocnai fegyház szökevénye, aki kijelentette, hogy a gyilkosságot bosszúból követte el, mert szerinte Guttman tartozott neki és nem akarta tartozását megfizetni. A vizsgálatot tovább folytatják.

Vizsgálat egy aradi öngyilkosság ügyében

Megirta az Aradi Közlöny, hogy Gyöngyösi Jánosné, Lahovari-uccai lakásában ismeretlen méreggel megmérgezte magát. Az életuntat hozzátartozói kórházba szállították, de a méreg ekkor már annyira felszívódott, hogy szervezetbe, hogy a 47 éves asszony anélkül, hogy eszméletét visszanyerte volna, meghalt. Az öngyilkosság ügyében megindított vizsgálatnak még nem sikerült teljes pontossággal megállapítani, hogy az özvegyasszony miért vált meg az élettől. Erre való tekintettel az ügyészség nem adta meg a temetési engedélyt és egyben elrendelte a holttest felboncolását, ami szerdán meg is történt.

Rádióműsor

— Romániai időszámlítás. —

CSÜTÖRTÖK, JANUÁR 12.

Bucuresti. 6.45: Ritmikus torna, gyógyászati tanácsok. Reggeli hangverseny gramofonlemezek. Háztartási tanácsok. 12: Ora strajerilor. I. Eugen Pohanu előadása. II. Virginia Dimitriu előadása. III. Közlemények. 13: Időjelzés, kulturális hírek, sport, vizállásjelentés. 13.10: Déli hangverseny. Részletek francia operettekből. A műsorban a következő zeneszerzők művei szerepelnek: Ganne, Planquette, Messenger, Offenbach, Lecocq. 14.10: Hírek. 14.30: Bécsi dalok, keringők. 15.10: Különféle közlemények. A rádióval kapcsolatos kérdések. 18: Gyermekok órája. 19: Időjelzés, időjárásjelentés. 19.02: Időszzerű kulturális kérdések. 19.15: Kamarazene. I. A Metzner-négyes játéka. II. Iuliu Bonis gondolkázik és Nicolae Marcovici zongorázik. 20: Ion Pillat felolvasása. 20.15: Arturo Gofman énekel. P. Jelescu zongorakiséréttel. 21.15: A Filharmonikusok hangversenye. Vezényel: Bernardino Molinari. A szünetben: sport. A hangverseny után 23.05: Hírek. 23.15: Vegyes zene. 23.45: Hírek a külföldre francia és angol nyelven.

Budapest I. 7.45: Torna. Hírek. Hanglemezek. 11: Hírek. 11.20: „Rimaszombat”. Felolvasás. 11.45: Hogyan öltöztessük gyermekeinket. Felolvasás. 13: Déli harangszó. 13.10: Eugen Stepat balalajka-zeneke. 13.30: Hírek. 14.20: Pontos időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés. 14.30: A rádió szalonzenekara. 15.35: Hírek. 16: Árfolyamhírek. 17.15: Közvetítés a Nyugati-pályaudvarról. 17.45: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 18: Mezőgazdasági félóra. 18.30: Operaházi zenekar. 19.35: A magyar nyelv tisztaságáért. 19.40: Pusztai Sándor és Bódás János verseiből ad elő. 20.05: Hírek magyar, szlovák és ruszin nyelven. 20.20: Horváth János és cigányzenekara. 21: „A vendég”. Rádiódrama 3 felvonásban. 22.40: Hírek, időjárásjelentés. 23: Hanglemezek. 23.30: Hírek német és olasz nyelven. 24: Hírek angol és francia nyelven. 0.10: Sári Elemér és cigányzenekara. 1.05: Hírek.

Budapest II. 18: Jazzzenekar. 19: Előadás. 20: Cigányzene. 20.25: Angol nyelvoktatás. 21: Eysen Irén énekel zongorakiséréttel. 21.30: Hanglemezek. 22: Hírek.

Kassa. 12.10: Felolvasás. 12.20: Hanglemezek. 12.40: Felvidéki hírek magyar, szlovák és ruszin nyelven. 13—16.25: Azonos Budapest I. műsorával. 16.25: A kassai katolikus legényegylet dalkara. 16.50: Felvidéki hírek magyar, szlo-

vák és ruszin nyelven. 17.05: Lengyel László szaxofonozik. 17.20: „Magyar és szlovák romantika.” 17.45—1.15: Azonos Budapest I. műsorával.

PÉNTEK, JANUÁR 13.

Bucuresti. 6.45: Ritmikus torna, gyógyászati tanácsok. Reggeli hangverseny gramofonlemezek. A műsorban a következő szerzők művei szerepelnek: Auber, Grossnuth, Morris, Lehár, Caryll. Utána: háztartási tanácsok. 12: Vegyes zene gramofonlemezek. 13: Időjelzés, kulturális hírek, sport, vizállásjelentés. 13.10: Déli hangverseny. A rádió szalonzenekarának játéka. Vezényel: C. Bobescu. 14.10: Hírek. 14.30: Különféle közlemények. A rádióval kapcsolatos kérdések. 18: Időjelzés, időjárásjelentés. 18.02: A tisztító előkészítő iskola fuvószenekarának a hangversenye. 19: Felolvasás. 19.15: A rádió zenekarának hangversenye. Vezényel: Th. Rogalski. A zongoraszólot Josef Prunner játssa. 19.55: Nicolae Iorga felolvasása a történelemtudomány köréből. 20.15: A hangverseny folytatása. 20.35: Operaest. Közvetítés a Román Operából. Cimarosa: „A titkos házasság.” A szünetben: 21.35—21.50: Hírek. 22.10—22.20: Sport. 23—23.15: Hírek. 23.40: Hírek a külföldre francia és német nyelven.

Budapest. 7.45: Torna. Hírek. Hanglemezek. 11: Hírek. 11.20: „A röntgenvizsgálat szerepe a csúszos betegségek felismerésében.” (Felolvasás.) 11.45: „Knigge, az illendőség tudósa.” Felolvasás. 13: Déli harangszó. 13.10: Solt Etel és Penninger Antal énekel, zongorakiséréttel. 13.30: Hírek. 14.20: Pontos időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés. 14.30: Károlyi Árpád és cigányzenekara. 15.35: Hírek. 16: Árfolyamhírek. 17.15: A rádió diákfélőrája. 17.45: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 18: „Az ó-cseh ipar politikai múltja.” 18.30: Állástalan Zeneszék Szimfonikus Zenekara. 18.50: A magyar nyelv tisztaságáért. 19.15: Sportközlemények. 20.05: Hírek magyar, szlovák és ruszin nyelven. 20.20: A rádió szalonzenekara. 21-10: Kosztolányi Dezső-est. 22: Bartók Béla zongorázik. 22.40: Hírek, időjárásjelentés. 23: Bodrics Béla és cigányzenekara. 23.30: Hírek német és olasz nyelven. 24: Hírek angol és francia nyelven. 0-10: Hanglemezek. 1-05: Hírek.

Budapest II. 19.30: Gyorsírótanfolyam. 20.20: Irodalmi séták a Svábhegyen.” 21.10: Tánclemezek. 22: Hírek.

Kassa. 12.10: Ruszinnyelvű ifjúsági előadás. 12.30: Hanglemezek. 12.40: Felvidéki hírek magyar, szlovák és ruszin nyelven. 13—16.30: Azonos Budapest I. műsorával. 16.30: „Jóka ördöge.” Arany János verse. 16.50: Felvidéki hírek ma-

gyar, szlovák és ruszin nyelven. 17.05: Szlovák félóra. 17.35: A 21. honvédegység zene-kara. 17.45—18: Azonos Budapest I. műsorával. 18.30: „Irodalmi séták Kassán.” 18.50: Hanglemezek. 19—1.15: Azonos Budapest I. műsorával.

ÚJ KÖNYVEK

— Felix Salten: „Perri, egy mókus regénye”. Perri történetében az erdő apró lakóinak életét meséli el Salten. A kis mókus megszületik, játszik, szenved, szerelmes lesz s végül családot alapít. Közben megismerkedik az erdő és az élet ezernyi csodájával, eseményekkel csakugy, mint érzelmekkel, éhes, vagy jóllakott, halálfélelmében reszket, vagy boldogan sütközik a napsütésben. És főképen kíváncsi, rettentően kíváncsi mindenre, ami körülötte történik. Salten finomtollú, könyved író. Írásaiban nemcsak a négylábúak és madarak kelnek életre, hanem a fák, füvek és virágok is. Olyan természetességgel beszélgeti őket, hogy egy pillanattal sem érezzük költöttnek történetét. Valóban így panaszkodik a róka, így haldoklik a fagyók által kidöntött tölgyfa és így kering örökforgó kerekén örüléshez közel, a ketreche zárt mókus. Közel hozzá hozzánk ezt a világot Salten poétikus könyve s ez felbecsülhetetlen erénye. Aki a Perri olvasása után járja majd az erdőt s akad össze lakóival, bizonyára megértőbben nézi majd cselekedeteiket. Olyanok ők is, mint mi, emberek, társadalmukban ugyanazok az események játszódnak le, mint a miénkben s a maguk módján ugyanolyan érzelmeket is váltanak ki belőlük. Felix Salten: Perri, Dormándy pompás fordításában, Pantheon-kiadásban jelent meg és bizonyára éppen olyan nagy sikere lesz, mint Felix Salten hasonló művének, a „Bambi”-nak (Ára füzve 66.— lei, kötve 92.— lei). Felix Salten: Perri, füzve 106.— lei, kötve 145.— lei minden könyvkereskedésben, vagy Lepage-nál, Kolozsvár, Kérjen Pantheon-uidonság-jegyzéket.

— Perlaky Lajos: „Csillagok és lidércok”. Perlaky Lajos lélekűdő könyve között foglal helyet a „Csillagok és lidércok”. Finom és mély gondolatok ékes-székénye az új Perlaky-könyv, melynek minden során a meleg szív dobbanása érzik. A könyv értékét elsősorban éppen az teszi, hogy egy mélyen érző és magasan gondolkozó embert ismerünk meg benne, aki vergődő kortársait legfontosabb életépitő problémáikban igyekszik eligazítani. A könyv napsugaras filozófiája a bölcs jószágával simogatja meg és említi fel a lehorgasztott fejeket. A szív titkos harangzuga mellett különösen megragadja az olvasót az író stílusának varázsa, az életből vett példák sokszínű gazdagsága. A mély szépségekben gazdag könyv súlyos tartalma dacára is érdekes, sőt érdekesítő olvasmány. (Perlaky másik újabb könyve: „Életbátorságra vezető kalauz” ára 73.— lei). Perlaky: „Csillagok és lidércok” 66.— lei minden könyvkereskedésben, vagy Lepage-nál, Kolozsvár.

APRÓHIRDETÉSEK

A 69094. számú, 1938 július 18-án megjelent miniszteri rendelet alapján az apróhirdetések ára a következő módon állapított meg: **Alkalmazást keresők, elveszett, eltűnt egyének, vagy tárgyak hirdetése, fürdő és gyógyhely hirdetések szavankint 1 leu. Egyéb apróhirdetés szavankint 2 lei.** A fenti rendelet értelmében az apróhirdetések ára előre fizetendő.

Levelezés és házasság rovatokban való közlésre apróhirdetéseket nem vesz fel a kiadóhivatal.

ALKALMAZÁST KERES

Perfekt román, német, magyar levelező, aut. könyvelő órákonyvelést vállal. Cim a kiadóban. 245

Rövidíró- vagy textillüzletbe állást keres fiatal lány. Cimeket a kiadóba kér. 275

ALKALMAZÁST NYER

Megbízható, komolyabb, főzitudó mindeneset keresek kétfagu családhoz 15-ére. Cim a kiadóban. 247

Bejárónót takarításra felveszek 15-ére, vagy azonnalra. Str. Nicolae Grigorescu 3-4., földszint, ajtó 7. 261

Fiatalki cukrászségéd, rendszerető, keresztény azonnal felvétetik. Cim a kiadóban. 209

LAKÁS

Május 1-re keresek modern, összkomfortos és garantáltan féregmentes 2. vagy 3 szobás csendes lakást a Piata Avram Iancu közelében, földszint, vagy első emeleten. Magánház előnyben. Cimeket „Pontos fizető” jellegre a kiadóba kérek február 1. előtt. 260

Különbejáratu, térernyilő garconszoba, esetleg butorozva azonnal kiadó. Piata Impăratul Traian 1. 282

Butorozott szoba, diszkrét, kapualatti bejárattal kiadó. Piata Gen. Cernat 8. 279

Modern szoba, konyhás, fürdőszobás lakás — elköltözés miatt — új butorokkal azonnal is átadó. Cim a kiadóban. 274

Modern garconlakás kiadó. Cim: Strada Dumbrava Rosie 31. Tel. 20—78. 277

Hirdessen

az „Aradi Közlöny”-ben

VÉTEL - ELADÁS

Eladók használt háztartási és ruházati cikkek, könyvek, kották, márványlap stb. Cim a kiadóban.

Eladó egy modern 4+1 csőveg rádió-készülék. Megtekinthető Molse Nicoara 12. III. emelet, földépcső. 230

Eladó egy komplett dió kombinált szoba, alig használt. Piata Impăratul Traian 1., földszint, balra. 280

Kombinált modern butort

telies lakásberendezéseket, brilliáns-köveket, szőnyegeket, vaszek sürgősen megbízóim részére.

Nagy választékban kaphatók modern ebédők, hálóok, keleti és bal-földi szőnyegek, recamié, konyha, velencei csillár, Pataky-kép stb.

Zálogköcsönöket közvetítünk a timisoraral palogházba, előírt nyújtunk.

Zálogcéduláját megvesszük! Tempo bizományv.üzlet, Fischer Eliz-palota.

INGATLAN

Házcsereajánlat. Viztoronyhoz közeli, renovált házamat ráfizetéssel elcserelem fürdőszobás házzal, villával. Cimeket „Házcsere” jelleggel a kiadóhivatalba kérek. 281

Kézimunkák

Díványpárnák,

Asztalterítők,

Nippalávalók,

és más kézimunkák

eladók.

FEKETE

Strada Coşbuc 34 sz.

KÜLÖNFÉLEK

Speciális butoraktár, csak lakásberendezés olcsó bér mellett beraktározható, anyagiak is rendezhető. Eladók: bicikli, hálószoba, valamint villanycsillárok. Str. Molse Nicoara No. 9—11. 264

1200 fordulatos (1/2 HP)

villanymotorunkat kicserélnénk

600 fordulatos, hasonló lövejrre. Cim a kiadóban.

Legújabb jelentéseink:

Magyarországgal való szorosabb együttműködésről tárgyalt Ofelsége II. Carol király Pál jugoszláv régenssel

Londonból jelentik: Az angol sajtóban az a meggyőződés kezd felülkerekedni, hogy a mai középeurópai erőmegoszlás mellett döntő szerepe van Németország és Lengyelország közötti viszony alakulásának. Ezért az angol lapok még mindig élénken foglalkoznak Hitler és Beck legutóbbi találkozásával.

A Daily Telegraph arról értesül, hogy Hitler a találkozó alkalmával kijelentette, hogy Németország keleti terveit nem jelentenek semmitébe közvetlen veszélyt Lengyelország számára.

Varsóban ezt úgy értelmezik, hogy a német terjeszkedési törekvések nem feltétlenül ellenségesek Lengyelország tekintetében.

A németek főtörekvése, hogy a politikai és gazdasági befolyásukat egészen a Szovjet

határig tolják ki, Lengyelország területét azonban érintetlenül hagyják.

Másoldalról is megerősítik, hogy a német-lengyel jóviszony zavartalan maradhat, ha Hitler keleti terveinek útjába Varsó nem gördít akadályokat. Ezzel kapcsolatban

az angol sajtó megemlékezik Ofelsége II. Carol király és Pál jugoszláv régensherceg legutóbbi tanácskozásáról és úgy tudja a lapok, hogy megtörtént a találkozó alatt a megállapodás abban a tekintetben, hogy szükség lenne a Magyarországgal való szorosabb együttműködésre. Lengyelország valószínűleg fel fogja ajánlani jószolgálatát a két szomszédos államnak, tekintettel arra, hogy mindkettővel a legbarátabb viszonyt tartja fenn.

Ujabb három fegyveres összetűzés a csehszlovák-magyar határon

Munkács. Keddről szerdára virradó éjszaka a csehek Szerne községnél újabb támadást intéztek a magyar állások ellen. Heves tüzelést indítottak a támadás bevezetésére, de a magyar katonai erők jelenléte a támadást megghusította. Ugyancsak szerdára virradó éjszaka Ungvártól délkeletre, 6 kilométernyire

Daróc község határában a csehek heves gépfegyvertűzet indítottak a magyar területek ellen, de a támadást a határőrség itt is megakadályozta.

A harmadik támadás Bartató község határában történt. Itt is előbb heves gépfegyvertűzet zúdított

tak, majd amikor azt vélték, hogy megoldozták a területet, megindították a támadást. Magyar részen azonban fel voltak készülve az eseményre és itt is visszautasították a támadást. Hozzáteszi a jelentés, hogy

a csehek több sebesültet vesztek, sőt nem lehetetlen, hogy halottaik is vannak, magyar oldalon egy sebesülés történt.

Ungvár. Megbízható értesülések szerint újabb ukrán szabadsapaterősítések érkeztek a határ környékére. A polgári ruhás, de felfegyverzett ukránok harminc tehergépkocsin jöttek és a határ mentén két csoportra oszolva helyezkedtek el.

A munkaügyi minisztérium rendelete a mesterkönyvek és iparendedélyek megszerzéséről

Bucuresti. A munkaügyi minisztérium a következőket hozza az iparosok tudomására: Az iparosoknak mesterkönyvvel és iparendedéllyel kell rendelkezniük. A mesterkönyveket az ipartörvény értelmében a szükséges iratok alapján bocsátják ki.

Munkások vizsga alapján is megkaphatják a mesterkönyvet.

ha igazolják, hogy a munkakönyv kézhezvétele után legalább 3 éven át gyakorolták mesterségüket. A törvény módot adott arra, hogy

azok az iparosok, akiknek sem munkakönyvük, sem mesterkönyvük nincs, 1939. december 31-ig vizsgát tegyenek.

Vizsgára azok jelentkezhetnek, akik igazolni tudják, hogy önálló iparosok. 1936. április 30 óta volt műhelyük abban a szakmában, amelyre mesterkönyvet kérnek és ez a műhely legkevesebb 5 éven át működött. A szükséges igazolásokat a kereskedelmi kamarák a pénzügyigazgatóságok és betegsegélyező pénztárak írásai szolgáltatják. Az érdekelteknek a szükséges iratokkal együtt kérvényt kell beadniuk a tartományi munkaügyi vezérfelügyelőséghez, vagy pedig a helyi munkaügyi felügyelőhöz. Az iparendedélyeket a mesterkönyvek alapján adják ki.

Azok műhelyeit, akik mesterkönyvvel nem rendelkeznek, a törvény értelmében bezárják.

Hetvennégyéves aradi asszony rejtélyes halála

Berger Károly ismert hegedűművész nagynénjét halálukkal találták lakásán

Titokzatos körülménynek között hunyt el ma egy ismert 74 éves aradi asszony. A Plevneitér 1a. számú háznak egyik kis lakásában élt hosszú évtizedek óta Hirschl Mózesné 74 éves asszony, aki Berger Károly ismert hegedűművésznek nagynénje. Az idős asszony a hegedűművésztől havonta rendszeresen kapta a megélhetéséhez szükséges pénzt, de ezen kívül kiterjedt aradi rokonsága is szívesen pártfogolta a matrónát, akin az évek során át bizonyos mértékben az elmebaj tünetei voltak észlelhetők.

Lakásán felhalmazott mindent, amiről azt hitte, hogy értéket képvisel. Színes papirokat gyűjtött dobozokba, uccán talált holmikot raktározott el figyelmesen és a pénzt, amit unokaöccsétől és ro-

konaitól kapott takarékosan megőrizte és alig költött néhány lelt megélhetésre.

Összes hozzátartozói tudták, hogy lakásán jelentős összeget tartogat és a házbeli is tisztában voltak az idős hölgy különös szokásaival.

Ma reggel az egyik szomszédnak feltűnt, hogy az idős asszony szokásaitól eltérően nem jött ki a szobájából. A déli órákban elküldtek közeli rokonaiért, akik sietve mentek a lakáshoz, hogy megállapítsák nem-e történt valami baja Hirschlénak. Közben értesítették a rendőrséget is és a szolgálatos komisszárral együtt nyitották fel a lakás ajtaját.

A szobában — ahol egyébként is meglehetősen nagy rendetlenség szokott uralkodni — megdöbbenve látták, hogy az asszony az ágy alatt

látszólag élettelenül fekszik egy nehéz takaróba szorosan becsavarva. Nyomban orvost hívtak, aki megállapította, hogy Hirschlén fuladás jelei látszanak.

Segíteni már nem lehetett rajta, bár ekkor még volt élet a 74 éves asszonyban. Délután három órakor kiszenvedett. Megállapították, hogy semmi külsérelmi nyom nem látszik rajta.

A rendőrség fellelése az, hogy Hirschlén pillanatnyi elmezavarásban saját maga csavarta magát oly erősen a takaróba, hogy az halálát okozta. Ezt a fellelést látszik bizonyítani az a tény is, hogy testére csavarva, ruhája alatt 17 ezer lei készpénzt találtak és öt értékes gyűrűt, ami valószínűleg egész vagyonát képezte az idős asszonynak, tehát el nem raboltak tőle semmit.

A család közbenjárására a rendőrség hozzájárult a temetési engedély megadásához, melyben a végső szót majd az ügyészesség fogja a holnapi napon kimondani.

Hitler támogatásáról biztosította, de egyben önmérsékletre hívta fel Mussoliniát

London. A Daily Express római levelezője úgy értesül, hogy Hitler közölte Mussolinival: Olaszország és Franciaország közötti összetűzés esetén Németország jóindulatu semlegességet tanúsítana, amíg más nemzet nem avatkozna bele az Olaszország elleni küzdelembe. Ha azonban Anglia Franciaországot segítené, vagy ha a harc a demokrata és a totális állam közötti nagy küzdelemmé fejlődne, Olaszország számíthat Németország teljes katonai támogatására.

Hitler azonban mindezek mellett a legnagyobb önmérsékletet ajánlotta Mussolininek, annál is inkább, mert meggyőződése szerint az olasz-francia vitát el lehet intézni közvetlen tárgyalások során is.

Kieleződnek az ellentétek a szlovák és a kárpát-ukrán kormány között

Ungvárról jelentik: A Volosin kormány a szlovákkormányhoz arra a barátságtalan gesztusára, hogy nem engedte be Volosinék Nagymihályba, azzal felelt, hogy a Ruszinszko-ban alkalmazásban levő szlovák köz- és magántisztviselőket kiutasította. Erre Tisoék 60 ruszin nemzetiségű tisztviselőt utasítottak ki Szlovákiából. A kiutasítások mind tömegesebben folynak tovább mind a két oldalon.

Londonba látogat Rooseveltt

Newyorkból jelentik: Több amerikai lap értesülése szerint Rooseveltt elnök ez év őszén valószínűleg ellátogat Londonba, hogy visszaadja az angol királyi párt látogatását. Az Egyesült-Államok elnökét londoni útjár felelése is elkíséri.

Danzig közvetíteni akar Németország és Lengyelország között

Danzig. (Rador.) A szabadvárosi szenátus mellé kirendelt diplomaták szokásos újévi fogadtatására szerdán került sor a kormányzósági palotában. Ez alkalommal Greiser szenátusi elnök beszédet tartott, amelyben többek között a következőket mondotta:

— A nagy német birodalom kellő garanciákat nyújt a békének Középeurópában való fenntartására és reméljük, hogy a még meg nem oldott problémák ugyancsak békés eszközökkel a megfelelő megoldáshoz jutnak el.

Danzig külpolitikájával kapcsolatban Greiser kijelentette, hogy a szabadváros nemzetiszocialista irányzatú külpolitikát folytat.

— Danzig kapcsolatai Németországgal és Lengyelországgal a lehető legkedvezőbb — mondotta Greiser — és a szabad város mindent el fog követni, hogy a Visztula torkolatának kérdése a német-lengyel viszonyt ne tegye súlyosabbá, hanem ellenkezőleg, közeledést hozzon létre a két nemzet között.